CUKUROVA
12TH INTERNATIONAL SCIENTIFIC RESEARCHES CONFERENCE

March 9-12, 2024
ADANA

FULL TEXTS BOOK

EDITORS
Dr. Ethem İlhan ŞAHİN
Merve KIDIRYÜZ

ISBN: 978-625-8254-43-3 12

CUKUROVA 12th INTERNATIONAL SCIENTIFIC RESEARCHES CONFERENCE

March 9-12, 2024
Adana / TURKIYE

FULL TEXTS BOOK

EDITORS
Dr. Ethem İlhan ŞAHİN
Merve KIDIRYÜZ

All rights of this book belong to IKSAD Publishing House Authors are responsible both ethically and jurisdically
IKSAD Publications - 2024©
Issued: 25.03.2024

ISBN: 978-625-8254-43-3 12

CONFERENCE ID

CONFERENCE TITLE

CUKUROVA 12th INTERNATIONAL SCIENTIFIC RESEARCHES CONFERENCE

DATE AND PLACE

March 9-12, 2024 Adana,TURKIYE

ORGANIZATION

Economic Development and Social Research Institute

ORGANIZING COMMITTEE

Prof. Dr. Salih ÖZTÜRK
Congress Chairman

Assoc. Prof. Dr. Hakkı ÇİFTÇİ
Dr. E. İlhan ŞAHİN
Dr. Kübra İRDAY DEMİR
Dr. Baurcan BOTAKARAYEV
Dr. Cavit POLAT
Dr. M. Cenk BELİBAĞLI
Dr. Can MAVRUK
SAMIRA KHADHRAOUI
Merve KIDIRYUZ

PARTICIPANTS COUNTRY (40 countries)

India, Romania, Algeria, Morocco, Saudi Arabia, France, Kosovo, Portugal, United Kingdom, Brazil, Italy, Türkiye, Azerbaijan, Pakistan, Cameroon, Kyrgyzstan, Indonesia, Sri Lanka, Israel, Albania, Uzbekistan, USA, Hungary, Iran, Malaysia, Georgia, Ukraine, Kazakhstan, Bulgaria, South Africa, Serbia, Vietnam, Bangladesh, Madagascar, Philippines, China, Spain, Slovakia, México, Russia.

Total Accepted Article: 386

Total Rejected Papers: 43

Accepted Article (Turkey): 191

Accepted Article (Other Countries): 195

SCIENTIFIC COMMITTEE

Dr. Hakkı ÇIFTÇİ
Cukurova University

Dr. Aygun MEHERREMOVA
Baku State University

Dr. Ana Leonor Santos
University of Beira-Interior

Dr. Bashir Ali SALEH
Al-Jabal Al-Gharbi Üniversitesi, Libya

Dr. Baurcan BOTAKARAYEV
Hoca Ahmet Yesevi Üniversitesi

Dr. Elvan YALÇINKAYA
Erciyes Üniversitesi

Dr. Fethi DEMİR
Yüzüncü Yıl Üniversitesi

Dr. Froilan MOBO
Phillipines Merchant Academy

Dr. Gülşen MEHERREMOVA
Azerbaycan Diller Üniversitesi

SCIENTIFIC COMMITTEE

Dr. Hakkı ÇİFTÇİ

Çukurova Üniversitesi

Dr. Hikmet DEMİRCİ

Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi

Dr. Ali Fikret AYDIN

Afyon Kocatepe Üniversitesi

Dr. Mahabbat OSPANBAEVA

Taraz Devlet Pedagoji Üniversitesi

Dr. Maha Hamdan ALANAZİ

Riyad Kral Abdülaziz Teknoloji Enstitüsü

Dr. Malik YILMAZ

Atatürk Üniversitesi

Dr. Metin KOPAR

Adıyaman Üniversitesi

Dr. Mustafa METE

Gaziantep Üniversitesi

Dr. Serkan NAKTİYOK

Atatürk Üniversitesi

SCIENTIFIC COMMITTEE

Dr. Mustafa TALAS

Ömer Halisdemir Üniversitesi

Dr. Mustafa ÜNAL

Erciyes Üniversitesi

Dr. Osman Kubilay GÜL

Cumhuriyet Üniversitesi

Dr. Sarash KONYRBAEVA

Al Farabi Üniversitesi

Dr. Shaukat Aref Mohammed

Zakho Üniversitesi

Dr. Zongxian FENG

Xi`an Jiatong Üniversitesi

Dr. Gulizar IBRAHIMOVA

Bakü Avrasya Üniversitesi

Dr. Sehrane KASIMİ

Azerbaycan Milli İlimler Akademisi

Dr. Akbar VALADBIGI

Urumiye Üniversitesi

SCIENCE COMMITTEE MEMBERS

SCIENTIFIC COMMITTEE

Dr. Elvan CAFAROV

Nahçivan Üniversitesi

Dr. Kazi Md. Salim Newaz

Malaya Üniversitesi

Dr. Elżbieta PATKOWSKA

Lublin Yaşam Bilimleri Üniversitesi

Dr. Mehdi GHEISARI

Harbin Teknoloji Enstitüsü

Dr. Raul Duarte Salgueiral Gomes Campilho

Porto Mühendislik Yüksek Enstitüsü

Dr. Bin ZHU

Xian Jiaotong Üniversitesi

Dr. Seema S. DESAI

Shivaji Üniversitesi

Dr. Sema KAPLAN
Erciyes University

Dr. Nihayet KOÇYİĞİT
Batman University

10.03.2024, Sunday

Ankara Time
$13^{00} : 15^{00}$

Hall-3
Session-1

HEAD OF SESSION: Assoc. Prof. Dr. Kemal Cem BAYKAL

AUTHOR(S)	ORGANISATION	TOPIC TITLE
Lect. Dr. Yunus ACAR	*Bilecik Şeyh Edebali University (Türkiye)*	COMPARATIVE LITERATURE and TRANSLATION
Lect. Mustafa KOÇAK	*Sivas Cumhuriyet University (Türkiye)*	SYMBOLISM IN ORWELL'S 1984
Lect. Merve Nihal TAN Assoc. Prof. Dr. Kemal Cem BAYKAL	*Çanakkale Onsekiz Mart University (Türkiye)*	VIOLATION of the PRINCIPLE of HONOR and DIGNITY in REALITY SHOWS: THE CASE of *MÜGE ANLI* ile *TATLI SERT*
Assoc. Prof. Dr. Kemal Cem BAYKAL	*Çanakkale Onsekiz Mart University (Türkiye)*	A REVIEW ON THE TRANSITION PROCESS FROM PRINT MEDIA TO DIGITAL MEDIA IN TURKEY
Assoc. Prof. Dr. Başak KARAKOÇ ÖZTÜRK Assist. Prof. Dr. Bilal Erdem DAĞISTANLIOĞLU	*Çukurova University (Türkiye)*	A COMPARATIVE STUDY ON TURKISH LANGUAGE TEACHING CURRICULUM AND TEXTBOOKS
Assist. Prof. Dr. Melek ÇUBUKCU	*Çukurova University (Türkiye)*	MEANING FEATURES OF TURKISH NOUN+VERB STRUCTURES IN KARAKHANID TURKISH- II
Bedir Rüya ÇELİK Prof. Dr. Hasan ATAK	*Kırıkkale University (Türkiye)*	SCALE OF AMBIGUOUS LOSS ON LGBTI+ FAMILIES: A SCALE DEVELOPMENT STUDY
Ali Selim ALPASLAN Prof. Dr. Murat YERCAN	*Ege University (Türkiye)*	THE SIGNIFICANCE OF LOCAL GOVERNMENT SUPPORTS IN RURAL PROGRESS: AN EXAMPLE FROM IZMIR PROVINCE

M. Birkan AKAR Ersel AYDIN F. Betül YILMAZ GÜLER Gülşah AKTAŞ ÇELİK Ş. Hakan ATAPEK	INVESTIGATION OF OXIDATION BEHAVIOR OF NITRIDED INCONEL 718 ALLOY	832
İsmail ŞIK	THE PROBLEM OF ACCURACY OF DATA IN TERMS OF METHODICS IN TEACHING KALAMOGY	840
Melek ÇUBUKCU	MEANING FEATURES OF TURKISH NOUN+VERB STRUCTURES IN KARAKHANID TURKISH- II	845
Ahsen Sena AYDOĞDU Atakan AVCI	EXPERIMENTAL INVESTIGATION OF HIGH EFFICIENCY STAIRMAND CYCLONE	894
Zeynep HAMAMCI Satu TUFAN Sevil MASAT HARBALİ Zeliha KOÇ	SUPPORTIVE CARE NEED LEVELS OF ONCOLOGY PATIENT RELATIVES	906
Seçil TAYLAN Seda Cansu YENİĞÜN İlknur ÖZKAN	BIBLIOMETRIC ANALYSIS OF QUALITY OF LIFE STUDIES CONDUCTED IN THE FIELD OF NURSING IN TURKEY	918
Dicle KADIRHAN Işıl TANRISEVEN	EXAMINATION OF THE QUESTIONS RELATED TO EXPONENTIAL EXPRESSIONS IN 8TH GRADE SECONDARY SCHOOL MATHEMATICS TEXTBOOK AND HIGH SCHOOL TRANSITION EXAM (LGS) ACCORDING TO THE REVISED BLOOM TAXONOMY	934
Serap GÖNCÜ Nazan KOLUMAN	MILK COMPOSITION CHANGE ON THE CONTROL DAY IN LOCAL YELLOW BREED COWS REARED UNDER TRADITIONAL CONDITIONS	946
Nazan KOLUMAN Serap GÖNCÜ	MOUNTAIN VILLAGES BARN PERIOD DOMESTIC BREED MILK COMPOSITION CHANGE	955
Özgür YILMAZ	ALTERNATIVE PROTEIN SOURCES USED IN FISH FOOD	967
Adnan ÖZDEMİR Zeynep AKIN DEMİRCAN	COMPARATIVE ANALYSIS OF THE EDUCATION SYSTEMS OF TÜRKİYE AND EDUCATION SYSTEMS OF FINLAND	977
Asena DÜNDAR Feysel ÇAKMAK Lokman VARIŞLİ Veysel TOLAN	DETERMINATION OF ANTIMICROBIAL AND ANTIOXIDANT ACTIVITIES OF DRIED LEAVES OF Polygonum sivasicum PLANT IN METHANOL AND HEXANE EXTRACTS	987
Havva ERENEN Esra ÖZBUDAK ARICA Satu TUFAN Zeliha KOÇ	THE RELATIONSHIP BETWEEN WISDOM LEVEL AND SUCCESSFUL AGING IN ELDERLY INDIVIDUALS	995

KARAHANLI TÜRKÇESİNDE TÜRKÇE İSİM+ FİİL YAPILARININ ANLAM ÖZELLİKLERİ- II

MEANING FEATURES OF TURKISH NOUN+VERB STRUCTURES IN KARAKHANID TURKISH- II

Dr. Öğr. Üyesi Melek ÇUBUKCU
Çukurova Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Sarıçam, ADANA
ORCİD NO : 0000-0001-6821-2681

ÖZET

Bu çalışmada Karahanlı Türkçesi eserlerinden Kutadgu Bilig, Divanü Lûgat-it-Türk, Atebetü'l-Hakayık, TİEM 73 (Karahanlı Türkçesi Satır- Altı Kur'an Tercümesi Türk ve İslam Eserleri Müzesi No 73) ve RKT (Karahanlı Türkçesi Satır- Altı Kur'an Tercümesi Rylands nüshası)'nda Türkçe isim + fiil ile oluşturulmuş yapıların anlam özelliklerine değinilecektir. Çalışmada ele alınacak olan eserler hacimli olduğundan yalnızca Türkçe kökenli kelimeler seçilecek, çalışma üç bölüme ayrılacak, ikinci bölüm olan söz konusu bu çalışmada "K-S" maddeleri arasında yer alan Türkçe isim+ fiil yapıları değerlendirilecektir. İsimlere eklenen "at-, bak-, ber-, bil-, kör-" vb. pek çok fiille oluşturulan yapıların "maddi" veya "manevi" anlamda kelime oluşturmaları bakımından kullanım özelliklerine yer verilecek, ilgili fiillerin aralarında bir tutarlılık gösterip göstermediği tespit edilecek, ilgili fiillerin dönemin söz varlığını hangi bakımlardan yönlendirdiği belirlenecektir. "Maddi" ve "manevi" kullanımdan kastımız şu şekildedir: "Maddi" kullanım, insana ve Tanrının yarattığı diğer unsurlara ait, öznesi insan veya diğer yaratılanlar olan Türkçe isim+ fiil yapılarıdır. "Manevi" kullanımdan kasıt ise Tanrıya ait olan, öznesi Tanrı olan isim+ fiil yapılarıdır. Yöntem olarak bu manayı karşılamak üzere "maddi" ve "manevi" kullanımı işlev açısından tercih edilmiştir. Eski Türkçenin devamı niteliğindeki Karahanlı Türkçesinin söz hazinesini, söz öbeklerini ve söz yapımını tespit etmesi bakımından bu çalışmanın; hem Türk dili tarihi için hem de ilgili yapıların, geç dönem metinleriyle karşılaştırılması imkanını vermesi bakımından faydalı olacağı kanaatindeyim.

Anahtar Kelimeler: Karahanlı Türkçesi, isim+ fiil yapıları, söz öbekleri, söz varlığı.

ABSTRACT

In this study, from the Karakhanid Turkish works Kutadgu Bilig, Divanü Lûgat-it-Türk, Atebetü'l-Hakayık, TİEM 73 (Karakhanid Turkish Line-Six Qur'an Translation Turkish and Islamic Arts Museum No 73) and RKT (Karakhanid Turkish Line-Six Qur'an) In 'an Translation Rylands copy) the semantic features of the structures formed with Turkish noun + verb will be discussed. Since the works to be discussed in the study are voluminous, only words of Turkish origin will be selected, the study will be divided into three parts, and in this study, which is the second part, Turkish noun + verb structures among the "K-S" articles will be evaluated. "at-, bak-, ber-, bil-, blind-" etc. added to nouns. The usage characteristics of the structures formed by many verbs in terms of forming words in a material or spiritual sense will be included, it will be determined whether the relevant verbs show consistency among them, and the aspects in which the relevant verbs guided the vocabulary of the period will be determined. What we mean by "material" and "spiritual" usage is as follows: "Material" usage is Turkish noun + verb structures that belong to humans and other elements created by God, the subject of which is human or other creatures. What is meant by "spiritual" usage is the noun + verb structures that belong to God and whose subject is God. In order to meet this meaning, the use of "material"

and "spiritual" has been preferred in terms of function. In terms of determining the vocabulary, phrases and word structure of Karakhanid Turkish, which is a continuation of Old Turkish, this study; I believe that it will be useful both for the history of the Turkish language and for providing the opportunity to compare relevant structures with late period texts.
Key Words: Karakhanid Turkish, noun + verb structures, phrases, vocabulary.

GİRİŞ

"Karahanlı Türkçesinde Fiiller", Galip Güner tarafından doktora tezi olarak çalışılmış, bu tez Türk Dil Kurumu tarafından kitap olarak basılmış[1], ayrıca araştırmacı, konu ile ilgili iki[2] önemli[3] yayın daha yapmıştır. Araştırmacının söz konusu çalışmalarında Karahanlı Türkçesindeki fiiller biçim olarak her yönüyle incelenmiş, ilgili fiillerin deyim özellikleri hakkında da ayrıntılı bilgi verilmiştir. Bizim burada yapmak istediğimiz ise anlamsal bir incelemedir.

Bu çalışmada Karahanlı Türkçesi eserlerinden Kutadgu Bilig, Divanü Lûgat-it-Türk, Atebetü'l-Hakayık, TİEM 73 (Karahanlı Türkçesi Satır- Altı Kur'an Tercümesi Türk ve İslam Eserleri Müzesi No 73) ve RKT (Karahanlı Türkçesi Satır- Altı Kur'an Tercümesi Rylands nüshası)'nda Türkçe isim + fiil ile oluşturulmuş yapıların anlam özelliklerine değinilecektir. Çalışmada ele alınacak olan eserler hacimli olduğundan yalnızca Türkçe kökenli kelimeler seçilecek, çalışma üç bölüme ayrılacak, ikinci bölüm olan söz konusu bu çalışmada "K-S" maddeleri arasında yer alan Türkçe isim+ fiil yapıları değerlendirilecektir. İsimlere eklenen "at-, bak-, ber-, bil-, kör-" vb. pek çok fiille oluşturulan yapıların "maddi" veya "manevi" anlamda kelime oluşturmaları bakımından kullanım özelliklerine yer verilecek, ilgili fiillerin aralarında bir tutarlılık gösterip göstermediği tespit edilecek, ilgili fiillerin dönemin söz varlığını hangi bakımlardan yönlendirdiği belirlenecektir.

"Maddi" ve "manevi" kullanımdan kastımız şu şekildedir: "Maddi" kullanım; insana ve Tanrının yarattığı diğer unsurlara ait, öznesi insan veya diğer yaratılanlar olan Türkçe isim+ fiil yapılarıdır. "Manevi" kullanımdan kasıt ise Tanrıya ait olan, öznesi Tanrı olan Türkçe isim+ fiil yapılarıdır. Yöntem olarak bu manayı karşılamak üzere "maddi" ve "manevi" kullanımı işlev açısından tercih edilmiştir.

İncelememize kaynak olan eser, Suat Ünlü'nün hazırladığı "Karahanlı Türkçesi Sözlüğü"dür[4]. Türkçe isim+ fiil yapılarına verilen anlamlarda bu kaynağa bağlı kalınmıştır.

Çalışmada "K-S" madde başları arasında yer alan Türkçe isimlerin aldıkları fiillerle oluşturduğu anlam özellikleri belirlenmiştir. Çalışmada ele alınan fiiller şunlardır: *aç-, açıl-, aḍır-, ak-, akar-, al-, alın-, artur-, aşun-, aşundur-, at-, atıl-, ay-, ayt-, azdur-, ba-, bagışla-, bagla-, bak-, bar-, batur-, beküt-, belgür-, belgürt-, ber-/ bir-, beril-, bil-, bol-, bul-, bulun-, çat-, çık-, çıkar-, elet-, emit-, emüz-, er-/ir-, eşit-, eşittür-, et- / it-, etiştür-, ewrül-, ewür-, ısparlan-, iç-, içür-, indür-, indürül-, kal-, kalın-, kap-, kat-, katıl-, katlış-, kawuştur-, keç-, keçürd-, kel-, keldür-, keltür-, kemiş-, kertkün-, kes-, kez-, kıl-, kılın-, kılış-, kış-, kıy-, kir-, kiter-, kizle-, ḳoḍ-, kol-, kopar-, koş-, kön-, köndür-, köndürül-, köŋleklen-, kör-, körgit-/ körgüt-, kötrül-, kötür-, kuç-,*

[1] Güner, G. (2021). *Karahanlı Türkçesinde Fiil*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
[2] Güner, G. (2008)."Karahanlı Türkçesinin Tasvir Fiillerine Genel Bir Bakış". Akademik Araştırmalar Dergisi. Sayı 39. 218-237.
[3] Güner, G. (2016). "Karahanlı Türkçesinde Deyimleşmiş Birleşik Fiiller". Uluslararası Beşeri Bilimler ve Eğitim Dergisi, 2 (2), 81-130.
[4] Ünlü, Suat (2012). *Karahanlı Türkçesi Sözlüğü*. Eğitim Kitabevi: Konya.

kutgar-, okı-, oldur-, oltur-, ögret-, öldür-, öp-, ört-, öte-, sa-, sakın-, saklan-, sal-, sawra-, sew-, sına-, sokul-, sözle-, sözleş-, sugul-, suk-, sür-, tal-, tamuz-, tan-, tart-, tat-, te-, teg-, tegil-, tegrül-, tegşür-, tegür-, tile-, tir-, tiril-, todur-, tol-, tök-, törüt-, tur-, turguz-, tuş-, tut-, tutul-, tutun-, tüg-, tür-, türt-, tüş-, tüz-, uk-, uktur-, um-, uman-, ur-, urul-, ük-, üşe-, yaḍ-, yan-, yap-, yarat-, yaratıl-, yaru-, yat-, yaz-, ye-, yet-, yıg-, yıgıl-, yırt-, yokat-, yolçıla-, yorı-, yuka-, yum-, yut-.

BULGULAR

İSİM+ AÇ-

1 örnekte geçer. Manevi anlamda kullanılmıştır.

kapug aç-: 1. fırsat vermek, kapısını açmak

- *tapug bolsa ötrü açar kut kapug* (KB 596)

2. sıhhat, bolluk gibi nimet çeşitlerini onlara hediye etmek

- *açtımız anlar üze tegme nersenıŋ kapugları* (TİEM 73 99r/5)

İSİM+ AÇIL-

2 örnekte geçer. Maddi anlamda kullanılmıştır.

kapug açıl-: kapı açılmak, engel çıkarılmamak

- *açıldı aŋar barça beklig kapug* (KB 436)

keŋrü açıl-: sonuna kadar açılmak

- *èadn būstānı keŋrü açılmış turur anlarka (333v/1) kapuglar* (TİEM 73 302r/ 9)

İSİM+ AḌIR-

1 örnekte geçer. Maddi anlamda kullanılmıştır.

sütdin aḍır-: sütten ayırmak, sütten kesmek

- *eger tileseler ekkegü sütdin aḍırmak tileşmekdin* (TİEM 73 29r/3)

İSİM+ AK-

1 örnekte geçer. Maddi anlamda kullanılmıştır.

liş ak-: salya balgam akmak

- *liş aktı* (DLT, CIII, 127-3)

İSİM+ AKAR-

1 örnekte geçer. Maddi anlamda kullanılmıştır.

ḳaḍġudın ekki közi akar-: tasadan gözleri ağarmak

- *yüz ewürdi anlardın takı aydı ay ḳaḍġu yūsufka (3) akardı anıŋ ekki közi ḳaḍġudın* (TİEM 73 180v/ 3)

İSİM+ AL-

13 örnekte görülür. Maddi anlamda kullanılmıştır.

kan al-: kan almak, kanlanmak

- *ayu bir kan alsun aŋar ülgülüg* (KB 6008)

kis al-: nikahlanmak

- *eger korksa siler dād berümekiŋizlerke (4) atasızlar içinde kis alıŋlar ol kim yaratsa ilerke kisilerdin ekki ya takı üç ya tört* (TİEM 73 58r/4)

kişilig al-: evlenmek (erkek için)

- *kişilig almaŋlar ortak katıglı tişilerni kertgünginçe tegi* (TİEM 73 26v/ 81)

kanıŋa al-: kucaklamak

- *yana aldı oglın konıŋa emdi mini* (KB 1500)

köŋüller al-: gönül almak
- *tiril eḍgü fièlin köŋüller alıp* (AH 365)
körüş al-: ibret almak, ders almak, vesika, delil almak
-kemişti köŋülleri içinde ḳorḳınçnı bozarlar ärdi ewlerini eligleri birle taḳı müʾmin- (2) ler eligleri birle körüş alıŋlar ay hıred iḍileri TİEM 73 403v/2
kut al-: mesut olmak
- *kut aldı er* (DLT, CII, 121-13)
oka al-: kefil olmak, kefil almak
- *men anı aka aldı*m (DLT, CI, 40-6)
orunç al-: rüşvet almak
- *özüŋ bolsa ḥacib orunç almagu* (KB 4144)
öç al-: öç almak, intikam almak
- *aygıl ay bitig iḍileri nek öç alır mu siler bizdin (8) meger kertgünmekiŋiz üçün taŋrıka (*TİEM 73 87v/7)
-öç almadılar meger kim bayuttı olarnı Taŋrı (RKT 29/53b3)
ölçekler al-: ölçüp almak
- *ıḍgıl biziŋ birle karındaşımızını ölçekler alalım (3) biz anı küḍezçiler miz* (TİEM 73 178v/2)
satgın al-: 1. satın almak
- *anlar* tururlar anlar satgın aldılar (2) yolsuzluknı köni yol birle (TİEM 73 3v/1)
- *satgın almaŋlar meniŋ āyetlerimka az bahānı* (RKT 27 / 51a3)
2. seçmek, tercih etmek
- *satgın alurlar yolsuzlukın* (RKT 26/20a1)
öç tartmak al-: intikam almak, cezalandırmak
- *bütünlükün taŋrı küsüş turur öç tartmak almak iḍisi* (TİEM 73 119r/3)

İSİM+ ALIN-
2 örnekte görülür. Maddi anlamda kullanılır:
kul alın-: esir edilmek, köle olarak alınmak
- *bir kul alınmış, erkedmes umas nerse üze* (RKT 30/ 68b2)
öç alın-: intikam almak, intikam alınmak, öç alınmak
- *eger tilese Taŋrı öç alıngay erdi anlardın* (RKT 37/ 7a3)

İSİM+ ARTUR-
1 örnekte görülür. Manevi anlamda kullanılır:
keŋlikin bilig artur-: bilgisini artırmak
- *aydı bütünlükün taŋrı üḍürdi anı siler üze (5) arturdı anı keŋlikin bilig içinde ten içinde* (TİEM 73 31r/5)

İSİM+ AŞUN-
1 örnekte görülür. Maddi anlamda kullanılır:
köni yolka aşun-: hidayete ermek, doğru yolu bulmak, erişmek, ulaşmak, hidayette kalmak
- *yaḍgay erdimiz közlerni üze bir ekkindidin aşungay (lar) köni yolka neteg körürler (TİEM 73 323r/5)*

İSİM+ AŞUNDUR-
1 örnekte geçer. Manevi anlamda kullanılır:
öŋdün aşundur-: tekrar elde etmek
- *taŋrı ötünç bermek kör(k)lüg ol kim öŋdün aşundurur siler öziŋizlerke eḍgülükdin* (TİEM 73 427v/1)

İSİM+ AT-
3 örnekte görülür. Maddi anlamda kullanılır:

karın at-: hayvan boğazlandıktan sonra işkembesi nişan alınarak ok atılır, vuran adam etinden bir parça alarak götürür
-*karın atmak* (DLT, CI, 403-27)
köz at-: gözetmek, gözetilmek
-*köz attı* (DLT, CII, 86-23)
örtüglüg at-: nisbet etmek, zina iftirasında bulunmak
- *bütünlükin anlar atarlar örtüglüg arıg uragutlarnı ukmaglılarnı kertgünmişler kargaldılar dünyā içinde* (TİEM 73 256r/1)

İSİM+ ATIL-
1 örnekte geçer. Manevi anlamda kullanılır:
sınardın atıl-: kovulmak, sürülmek, uzaklaştırılmak
- *tınlamasunlar teyü üstünrek gürūhka atlu (lar) (325v1) tegme sınardın* (TİEM 73 325v/1)

İSİM+ AY-
8 örnekte görülür. 6 örnekte maddi anlamda kullanılır:
kaḍgu ay-: tasayı ve kederi Allah'a zikretmek
- *aydı bütünlükün munçulayu ayur men zār yayu qt / n/ yumnı takı ḳaḍġumnı taŋrıka* (TİEM 73 180v/ 5)
keçmişdin ay-: hikaye etmek, anlatmak, nakletmek
- *keçmişdin ayur yaraglıgı ol aḍrıglı süçiglilerde yegrekreki ol* (TİEM 100r/ 9)
keçmişni ay-: hikaye etmek, anlatmak, bildirmek
- *çın bu okıgu keçmişini ayur taŋrı kulı oglanı üze* (TİEM 73 279v/ 4)
- *anlar üze kim cuhūd boldılar ḥarām kıldımız ol kim keçmişni ayımız erdi seniŋ üze munda öŋdin* (RKT 30/ 95b2)
köni ay-: doğru söylemek
- *ermez mü bu köni aygaylar ewet iḍimiz hakkı* (TİEM 73 371r/ 7)
ögdi aymak: hamdetmek, övmek, hamd, övgü
- *aŋar ol ögdi aymak kökler içinde (295v/1) yer içinde* (TİEM 73 294r/9)
söz aymak: konuşma, hitabet
- *ygŋdi mgni söz aymak içre* (RKT 34 /54b3)

2 örnekte manevi anlamda kullanılır:
örtüglügni ay-: gaybı bilmek
- *aygıl aymas miz silerke menim üskümde taŋrınıŋ ḫazmneleri bilmes men örtüglügni aymas men (5) silerke men ferişte tep* (TİEM 73 99v/4)
örtüglü ay-: gizlemek, sır vermek, belli etmemek, yahut tesirini kalbinde hissetmek
- *yana men açuklug aydım anlarka (43r/1) takı örtüglüg aydım anlarka örtüglüg aymak* (TİEM 73 423r/1)

İSİM+ AYT-
3 örnekte geçer. Maddi anlamda kullanılır::
kotgılık kılkı ayt-: alçak gönüllü davranmak
- *kiriŋler kapugka yükni yaènm kotgılık kılu aytıŋlar töke bergil örtgey me silerniŋ yaŋluklarıŋızı* (TİEM 73 7r/9)
köni söz ayt-: doğru söz söylemek, haktan yana konuşmak
- *ay anlar kim kertgündiler korkuŋlar taŋrıka aytıŋlar (9) köni söz* (TİEM 73 310r/9)
söküş ayt-: sövüş söylemek, sövmek
- *anlar kim aytarlar söküş azvāca - hüm cüftleriŋe bolmasa anlarnıŋ (3) tanuklar meger özleri anlarda biriniŋ tanuklukı* (TİEM 73 255v/2)

İSİM+ AZDUR-
1 örnekte geçer. Manevi anlamda kullanılır:

köni yoldın azdur-: Allah'ın gönderdiği hidayete uymamak, Allah tarafından şaşırtılmak
- *kim ol kim yol körgitür aŋar kim köni yoldın azdurmış bolsa* (TİEM 73 296v/1)

İSİM+ BA-

3 örnekte geçer. Maddi anlamda kullanılır:

kapug ba-: kapı örtmek
- *tartmadı anı ol kişi kim ol yūsuf anıŋ ewin özindin badı kapuglarnı* (TİEM 73 175r/2)

köŋül ba-: sebat etmek
-*nelük malka munça köŋül bamakıŋ* (AH 183)
- *taŋrı üze köŋül badımız* (TİEM 73 121r/ 4)

kur ba-: kemer takmak, kuşak bağlamak
- *işiŋ itge men tip katıg kur badı* (KB 542)

İSİM+ BAGIŞLA-

1 örnekte görülür. Manevi anlamda kullanılır::

könilikni bagışla-: hükümdarlık bilgisi vermek
- *iḍime bagışlagıl maŋa könilikni yetürgil men eḍgülerke* (TİEM 73 269r/ 7)

İSİM+ BAGLA-

2 örnekte görülür. Maddi anlamda kullanılır:

köŋül bagla-: sebat göstermek
- *sabr kılıŋ... köŋül baglaŋ, korkuŋlar Taŋrıda* (RKT 25 / 29a2)

köz bagla-: büyü yapmak, büyülemek
- *aydı kemşiŋler kaçan kemişdiler erse cāḍūluk birle bagladılar kişiler közlerini* (TİEM 73 122v/ 6)

İSİM+ BAK-

1 örnekte görülür. Maddi anlamda kullanılır:

kerü bak-: takip etmek, peşine takılmak, arkasına bakmak
- *kaçan (4) kördi erse anı teprenür andag kalı ol yılan te ewrüldi kayra ewrülü kerü bakmadı* (TİEM 73 274r/4)

İSİM+ BAR-

11 örnekte görülür. Maddi anlamda kullanılır:

kerü bar-: arkasını dönmek, takip etmek, peşine takılmak
- *yana kerü bardı yügrü* (TİEM 73 434v/9)

kiḍin bar-: geri kalmak
- *sizke bir kün vaèdesi kim kiḍin barmagay sizler andın* (RKT 33/ 47b1)

korkunç bar-: korku uzaklaşmak
- *kaçan bardı erse ibrāhmmdin korkunç keldi aŋa sewünç (9) üsterür biziŋke lūṭ boḍunı içinde* (TİEM 73 169r/8)

köni adak bar-: rütbe vermek
- *sewünç bergil anlarka kim (3) kertgündiler çın anlarka barur köni aḍak çın eḍgü yer idileri üskinde* (TİEM 73 153r/ 3)

köni yolka bar-: hidayete ermek, doğru yolu bulmak, erişmek, ulaşmak, hidayette kalmak
- *ol kişi kim yansa takı kertgünse (9) takı kılsa eḍgülük yana köni yolka barsa* (TİEM 73 246v/ 9)

köni yolka uḍu bar-: doğru yola girmek, doğru yolda olanlara tabi olmak
- *aydılar uḍu barsa miz köni yolka seniŋ birle kılur miz yerimizdin* (TİEM 73 285v/ 6)

könike uḍu bar-: Allah'tan gelen hakka uymak
- *ol anıŋ üçün kıldı kim taŋdılar uḍu barıŋlar yaragsızka yana anlar (8) kertgündiler uḍu bardılar könike iḍilerindin* (TİEM 73 372v/ 8)

oza bar-: geçmek, sebkat etmek, tekaddüm etmek, öne geçmek

- *körü tursa bizde oza barguçı* (KB 250)

oza yarlıg bar-: sebkat etmek, geçmek

- *eger oza yarlıg barmış yok erse iḍiŋ (din) (2) bolgay erdi kın tutaşı vakt zamāne otalmış* (TİEM 73 235r/1)

örü bar-: yükselmek

- *küniŋe örü bardı içrek bolu* (KB 617)

söküş kötrü bar-: küfür almak

- *vebal kötrü bardı özele söküş* (AH 433)

İSİM+ BATUR-

1 örnekte geçer. Manevi anlamda kullanılır:

suwka batur-: suya batırmak, boğmak

- *ançada aḍırdımız silerke teŋizni kutgardımız silerni (6) suwka baturdımız firèavn boḍunını sizler bakar siler* (TİEM 73 6v/6)

İSİM+ BEKÜT-

1 örnekte geçer. Manevi anlamda kullanılır:

katıgrak beküt-: sebat ve istikrarı mucip işi yapmak, sebat vermek, gevşeklik ve sallantıyı def etmek (sabitleştirmek)

- *pend berürler anıŋ birle (66v/1) bolgay erdi yegrekrek anlarka katıgrak bekütmek* (TİEM 66v/1)

İSİM+ BELGÜR-

1 örnekte geçer. Manevi anlamda kullanılır:

köni yol belgür-: doğru yol belli olmak, hidayet kaynağı belli olmak (elçi, kitap)

- *ẖilāf kıldılar yalavaçka (9) belgürmişde keḍin anlarka köni yol yas kılmaslar taŋrıka* (TİEM 73 374r/9)

İSİM+ BELGÜRT-

1 örnekte geçer. Maddi amlamda kullanılır:

ökünçini belgürt-: pişman olmak, pişmanlık duymak

- *belgürtgeyler ökünçini (8) kaçan körseler kını* (TİEM 73 314v/7)

İSİM+ BER- / BİR-

28 örnekte geçer. 21 örnekte manevi anlamda kullanılır:

kat kat artukluk üküş ber-: kat kat fazlasıyla vermek

- *kim ol kim ötünç berse taŋrıka körklüg ötünç bermek (5) kat kat berür aŋar kat kat artukluk üküş* (TİEM 73 30v/ 5)

kat kat ber-: fazlasıyla vermek

- *kim ol kim ötünç berse taŋrıka körklüg ötünç bermek (5) kat kat berür aŋar kat kat artukluk üküş* (TİEM 73 30v/ 5)

kizleyü arka ber-: sırt çevirmek, arkasını dönüp kaçmak

- *tarudı siziŋ üze yer ol kim kgŋüdi erdi yana evrüldüŋüz arka bgrigliler kizleyü* (RKT 29 / 19a3)

köni ber-: doğru yola gitmek

- *eger köni berseler erdi köni yol üze içürgey erdimiz anlarka üküş suwnı* (TİEM 73 425v/ 6)

köni yol ber-: hidayet vermek (kendilerini kötü sonuçtan koruyacak (çareler) vermek

- *anlar kim köni yol tut(t)ılar arturdı anlarka köni yol berdi anlarka saknukluklarnı* (TİEM 73 373r/ 5)

könilik bilig ber-: hüküm ve ilim vermek

- *kaçan tegdi erse küçiŋe tüz boldı boḍı sını (9) berdimiz aŋar könilik bil*ig (TİEM 73 281v/ 9)

könilik yolnı ber-: doğru yolu bulma yeteneği vermek

- *berdimiz ök ibrāhimka yaènm tapıp almakdın könilik yolını muŋda öŋdün* (TİEM 73 238v/ 4)

könilik birle tanukluk ber-: bilerek şahitlik etmek, bilinenleri doğru anlatmak

- *meger ol kim tanukluk berse könilik birle anlar bilürler* (TİEM 73 362r/ 8)
köŋül ber-: hoşlukla vermek, güzellikle vermek
- *eger köŋül berseler silerke nersedin (7) andın özün yeŋler siŋgen tatlıg* (TİEM 73 58r/ 6)
körklüg yanut ber-: en güzel karşılığı vermek
- *yanut berse anlarka taŋrı körklügrek kim kıldılar arturur anlarka artuklukındın* (TİEM 73 258r/1)
- *bular konukların ol, körksüz kılmaŋlar mgni* (RKT 30 / 28b2)
küç ber-: kuvvet vermek, yardım etmek
- *tutuŋlar anı kim (2) berdimiz silerke küç birle eşitiŋler* (TİEM 73 11v/2)
küç yarag ber-: sağlamlaştırmak, imkan vermek, tasarruf hakkı vermek
- *aydı ol kim küç yarag berdi maŋa anıŋ içinde menim iḍim yegrek (8) yārm beriŋler maŋa* (TİEM 73 221v/7)
küçgey ber-: zorluk içinde bulunmak, zorluk çekmek
- *bolsa sen ulug küçgey yer içinde tileme sen bolmak sen eḍgülerdin* (TİEM 73 282v/1)
ölçekni tükel ber-: ölçüyü, eksiksiz ve tam tartmak
- *körmes-mü siler (7) meni tükel berür men ölçekni men tüşrüglilerde yegreki men* (TİEM 73 178r/7)
öŋdin ber-: önce vermek
- *kimke taru bolsa anıŋ üze rūzisi ribām'asun öŋdin berdi aŋar taŋrı* (TİEM 73 413r/5)
sewinç ber-: müjdelemek
- *sewinç bergil (2) seriglilerke* (TİEM 73 18v/1)
sewünç ber-: müjdelemek
- *sewünç bergil (8) anlarka kim kertgündiler kıldılar eḍgülükler* (TİEM 73 4r/7)
sewünçi ber-: müjdelenmek
- *kaçan sewünçi berilse biregüge tişi birle, bolur anıŋ yüzi kap kara* (RKT 30 / 57a3)
sıgınçu yer ber-: kalacak, sığınacak yer vermek
- *anlar kim sıgınçu yer berdiler takı yārm berdiler anlar emerileri dostlar emerike* (TİEM 73 138r/2)
sıgıngu yer ber-: kalacak, sığınacak yer vermek, barındırmak
- *sıgıngu yer berdi silerke küçlendürdi silerni (6) öz yārmsi birle* (TİEM 73 133v/ 5)
söz yanutı ber-: açıklamak, hükmünü söylemek, fetva vermek
- *aygıl taŋrı söz yanutı berür silerke ol kim okıyur siler üze bitig içinde* (TİEM 73 73r/9)

7 örnekte maddi anlamda kullanılır:
kiŋeş bir-: akıl vermek, tavsiye etmek
- *neteg kılgu aygıl kiŋeş bir muŋa* (KB 3475)
köŋül bir-: gönül vermek
- *köŋül birse kurtga bolur bir turı* (KB 3541)
kişiligke ber-: evlendirmek (kadın için)
- *yana kişiligke bermeŋ ortak katıglı erenlerke anlar kertgüninçe* (TİEM 73 26v/ 91)
orun bir-: yer göstermek
- *körü aldı ḥacib orun birdi tör* (KB 522)
ötün bg/er-: ödünç vermek
- *men yarmak ötrü bgrdim* (DLT, CI, 130-14)
-*çın tutuglı erenler çın tutuglı tişiler ötnü berdiler körklüg ötnü bermek* (TİEM 73 398v/7)
ötünç bg/er-: borç vermek, ödünç vermek
- *men aŋar yarmak ötünç bgrdim* (DLT, CI, 131-19)

- *kim ol kim ötünç berse taŋrıka körklüg ötünç bermek (5) kat kat berür aŋar kat kat artukluk üküş* (TİEM 73 30v/4)
- *aydı Taŋrı / men siziŋ birle men meger ... ötünç bgrse siz Taŋrıka, körklüg bgrmek* (RKT 27/ 26b3)

süt ber-: süt emzirmek
- *meşgül bolgay kamug süt bergüçi anıŋdın kim süt bermiş erse* (TİEM 73 241r/8)

İSİM+ BERİL-
2 örnekte geçer. Manevi anlamda kullanılır:
keŋlik beril-: refaha kavuşturulmak, bolluk verilmek
- *kaytıŋlar anıŋ tapa kim keŋlig berildiŋizler (8) anıŋ içinde* (TİEM 73 235r/ 7)

sewünç beril-: müjdelenmek
- *kaçan sewünç berilse olarda birisi tişi birle bolur anıŋ yüzi kap kara (9) ol öfke birle sakınçlıg ol* (TİEM 73 199v/8)

İSİM+ BİL-
5 örnekte geçer. Maddi anlamda kullanılır:
key bil-: iyi bir şekilde bilmek
- *bildiŋizler key anlarnı kim teŋdin keçtiler (9) silerdin şenbe kün içinde* (TİEM 73 8r/7)

kirtü bil-: gerçekten bilmek, doğrulukla bilmek
- *kerekmi kerkesizmü kirtü bilip* (AH 368)

köni yol bil-: hidayete ermek, doğru yolu bulmak, ulaşmak, hidayette kalmak
- *ol kişi mü yorıyur teŋde tüşüp yüzi üze köni yol bilmişrek azu ol mu (9) yorıyur tüz köni yol üze* (TİEM 73 417v/9)

sakış bil-: hesap bilmek, muhasebe bilgisine sahip olmak
- *sakış bilmese işçi kalur* (KB 2219)

seziksiz bil-: şüphe duymadan inanmak
- *aydı anlar kim seziksiz bilürler (5) kim anlar kawuşdaçı ol taŋrıka neçe üküş ögürdin az* (TİEM 73 31v/4)

İSİM+ BOL-
146 örnekte geçer. 141 örnekte maddi anlamda kullanılır:
kadaş bol-: akrabası, yakını olmak
- *kadaş bolmasa tutgu erke adaş* (KB 3171)

kadaşlıg bol-: akrabası, yakını olmak
- *kadaşlıg bolur sen kerek bu kadaş* (KB 3171)

ḳaḍġu bol-: kaygılanmak, kederlenmek
- *sakınç ḳaḍgu bolsa yuluglar özüg* (KB 3411)

kaḍġuluġ bol-: kaygılanmak, endişe etmek
- *yawuz rāzlaşmaŋ yek turur (6) ḳaḍġulug bolgu üçün anlar kim kertgündiler* (TİEM 73 401v/6)

kaḍġusuz bol-: kaygılanmak, huzursuz olmak
- *boldı mūsā anasınıŋ könli (3) kadgusuz* (TİEM 73 281v/3)
- *boldı Musā anasınıŋ könli fāriġ kadgusuz* (RKT 32 / 7b3)

kakaç bol-: kirlenmek, pislenmek
- *ton kakaç boldı* (DLT, CI, 358-17)

kap kara bol-: Simsiyah olmak, simsiyah kesilmek, siyahlaşmak
- *kara kılkı barça bolur kap kara* (KB 4323)
- *kaçan sewünç berilse anlarda birisi anıŋ birle kim urdı taŋrıka (7) bir meåel bolur anıŋ yüzi kap kara ol öfkesi siŋrür* (TİEM 73 358r/7)

-*kaçan sewünçi berilse biregüge tişi birle bolur anıŋ yüzi kap kara* (RKT 30/ 57b2)
kapuş karma bol-: yağma edilmek
- *kapuş karma boldı müsülman neŋi* (KB 6482)
kara bol-: siyahlaşmak
- *haram birle köŋlüm kara boldı kir* (KB 6463)
karagu bol-: körleşmek, görünür olmamak, zahiri gözü veya kalp gözü kör olmak
- *seznürler bolmagay tep bulgak karagu boldılar (8) sukak boldılar yana tevbe berdi taŋrı anlar üze* (TİEM 73 89r/7)
-*karagu bolur olar üze ḫaberler ol kün olar soruşmagalar* (RKT 32 / 42a1)
karagu bol-: kararmak, kör olmak
- *körmez bolsalar közler ançası bar karagu bolur köŋüller ol kim (8) köŋüller içinde* (TİEM 73 245r/7)
karaŋku bol-: kararmak, karanlık çökmek
- *kaçan tünerdi erse karaŋku boldı erse anıŋ üze tün kördi yulduz* (TİEM 73 102r/8)
karaŋkuluk bol-: karanlık olmak, kararmak
- *kaçan körseler anı yawukluk karaŋkuluk bolur anlarnıŋ yüzi kim tandıla*r (TİEM 73 417r/4)
karı bol-: yaşlanmak, ihtiyarlamak
- *yigitlik tirer men karı bolgusuz* (KB 3756)
karşı bol-: karşı olmak, muhafelet etmek
- *bu yaŋlıg üçün karşı karşı bolur* (KB 4251)
katıg bol-: sert olmak, katılaşmak
- *yana (4) katıg boldı köŋlüŋizler anda keḍin ol taşlar teg azu takı katıgrak* (TİEM 73 9r/4)
katıg tuprak bol- : kupkuru toprak olmak
- *ıḍgay anıŋ üze bir un yaènm ot (9) kökdin bolgay katıg tuprak < tayık* (TİEM 73 217v/ 9)
katıgsız kılıglı bol-: halis kılıcı olmak
- *duèā kılurlar taŋrıka (9) katıgsız kılıglı bolup aŋar dmnni* (TİEM 73 155r/9)
katıgsız bol-: uzaklaştırmak, bir yana çekilmek
- *kaçan kim umunçsuz boldılar erse andın katıksız boldılar* (RKT 30 / 3a3)
keḍin kalıglılar birle bol-: geride kalanlardan olmak
- *bütünlükün yol anlar üze kim (6) destūr kolurlar sende anlar muŋsuzlar ol topladılar kim bolmakların keḍin kalıglılar birle* (TİEM 73 148v/6)
kep bol-: kalıp olmak, kalıba girmek
- *köŋülsüz kişiler kurug kep bolur* (KB 2472)
kerbişimeŋ bol-: kurutmak, çöp hale getirmek (TİEM 73 395r/5)
-*eger tilese miz ḳılgay erdimiz anı (5) kurug tamug kerbişimen bolgay erdiŋiz* (TİEM 73 395r/5)
kerek bol-: gerekmek, uygun olmak
- *gariplık yirinde kerek bolga neŋ* (KB 477)
- *ermez kün kerek bolsa aŋar yetmek aynı* (RKT 34 / 7a2)
kertgünügli bol-: inananlardan olmak, iman etmek
- *kim kılsa eḍgü erkekdin azu tişidin ol kertgünügli bolsa (2) tiriglik bergey miz aŋar ḫoş tiriglik* (TİEM 73 203v/11)
kertgünmişlerdin bol-: inananlardan olmak
- *iḍimiz belgülerini (6) bolsa miz kertgünmişlerdin* (TİEM 73 97v/ 6)
kertüngen bol-: inanan olmak, inanmak
- *ol pend berilür anıŋ birle (7) kim bolsa sizlerdin kertüngen taŋrıka hem soŋ künke* (TİEM 73 28v/ 7)
kıp kızıl bol-: kıp kırmızı olmak

- *at üstem yarıklar bolur kıp kızıl* (KB 2385)
kısga bol-: kısalmak, kısa olmak
- *sakınç kısga boldı sewinçler uzun* (KB 3103)
kış bol-: kış mevsimi gelmek, kış olmak
- *tatıg bardı anda yayı boldı kış* (KB 367)
kıyın bol-: cezalandırmak
- *yalawaçka bolmaz ölüm ya kıyın* (KB 3818)
kız bol-: nadir olmak
- *bu mundag kişiler bolur iḍi kız* (KB 564)
- *çuz aṭlas bolur kız uçızı bök ök* (AH 480)
kızıl bol-: yüzünü güldürmek, memnun etmek
- *bayutgay sini ol kızıl bolga eŋ* (KB 4499)
kızlık bol-: nadir olmak
- *kişi kızlıkı boldı kayda tileg*ü (KB 6566)
kibe bol-: az zaman geçirmek
- *kibe boldı* (DLT, CIII, 217-21)
kiçe bol-: gece olmak, hava kararmak
- *kiçe bolsa yatgak bu yatsa burun* (KB 2538)
kiçig bol-: ahlaken mütevazi olmak
- *köŋül koḍkı bolsa kamugka kiçig* (KB 2475)
kiŋeşçi bol-: müşavirlik yapmak
- *vezir begke tutçı kiŋeşçi bolur* (KB 2256)
kişi bol-: insanlık yapmak, insan gibi hareket etmek
- *kişike kişi bol kişilik bile* (KB 1599)
kişilik bol-: insanlık göstermek, insanlık yapmak
- *kişike kişilik bolur belgüsi* (KB 5765)
koca bol-: yaşlanmak, ihtiyarlamak
- *yigit koca bolur yaŋı eskirür* (AH 195)
kokuz bol-: azalmak, eksilmek
- *kokuz boldı kaḍgu sewinçi tolu* (KB 617)
koldaş bol-: arkadaşlık yapmak
- *kim bolsa (9) yek aŋa koldaş yawuz boldı koldaş* (TİEM 73 63r/9)
koltguçı bol-: dilenmek, dilencilik yapmak
- *ilin buzdı boldı özi koltguçı* (KB 2093)
koŋşı bol-: komşu olmak, komşuluk yapmak
- *sekirtgem seni olar üze yana koŋşı bolmagaylar seniŋ birle* (RKT 33 / 22a2)
konuk bol- : yaklaşmak, yakınlık kurmak
- *yaşıl suw kızıl otka bolmaz konuk* (KB 2250)
kor bol-: zarar vermek, zarar getirmek
- *çıkış körmese iş bolur erke kor* (KB 1316)
korkınçsız bol-: korkusuz olmak
- *bulgay siler aḍınlarnı kim tilerler kim korkınç bolmakları silerdin yme korkınçsız bolsalar boḍunlarındın* (TİEM 73 69r/4)
korklık bol-: titiz davranmak
- *sakınuk kişi köŋli korkluk bolur* (KB 1986)
korkunçsuz bol-: emin olmak, korkusu olmamak
- *korkunçsuz boldı anlar kim ol kıldılar gsizlikler birle* (RKT 30 / 52a1)
kowdaş bol-: oburluk yapmak, obur olmak

- *ayı bolma kowdaş ne silkim sepük* (KB 4599)

kölige bol-: gölge olmak, gölgelenmek

- *ap kölige bolur kuyaşdın ap yıgar akıt (t)ı tilindin* (TİEM 73 432v/ 4)

köni bol-: 1. doğruluk, doğru sözlülük, sıfat olarak doğru olmak

- *kayu neŋ köni bolsa tüşmez serer* (KB 807)
- *köni bol könilik kıl atan köni* (AH 165)
- eger (4) köni bolsa teggey silerke bir ança andın kim vade berür silerke (TİEM 73 343r/4)

2. dosdoğru olmak

- *bütünlükün iḍiŋizler bir iḍi turur köni boluŋlar aŋar yarlıkatu tileŋler aŋar* (TİEM 73 348r/ 3)

3. hanif Allah'ın emrine teslim olup, Allah'ın dininden olan hiçbir hususta cayma yapmayan ihlaslı kişi.

- *köni boluŋlar taŋrıka ortaklık katmaŋlar aŋar* (TİEM 73 244 v/ 9)

4. müsavi olmak, birbirine denk gelmek, mutedil, düzgün olmak

- *kaçan köni bolsa siler (2) anıŋ arkaları üze yana yād kılsa siler iḍiŋizler nièmetini* (TİEM 73 258r/ 1)

köni yolka könmişlerdin bol-: hidayete erenlerden olmak

- *meger taŋrıka harayna anlar kim bolmakları köni yolka könmişlerdin* (TİEM 73 140v/ 11)

köŋül tarlıkı içinde bol-: gönül darlığı içinde olmak, huzursuz olmak

- *seringil (6) ermes seniŋ ṣabruŋ meger taŋrılık kaḍgurmagıl anlar üze bolmagıl köŋül tarlıkı içinde anıŋdın kim (7) al kılurlar* (TİEM 73 205v/ 6)

kösekçi bol-: iştahlı olmak

- *emiklig uragut kösekçi bolur* (DLT, CI, 153-14)

köwez bol-: kurumlanmak, gururlanmak

-*kim kür bolsa köwez bolur* (DLT, CI, 325-3)

köz çüŋke bol-: göze perde inmek, göz kapanmak

- *aygay erdiler bütünlükün çüŋke boldı (2) közlerimiz biz boḍunlar miz yelvilenmişler* (TİEM 73 193r/1)

köz yarukı bol- : göz aydınlığı olmak

-*aydı firèavn ḫatunı köz yarukı bolgay maŋa takı saŋa* (TİEM 73 281v/1)

közün bol-: seyretmek, göz önüne getirmek

- *aydılar keltürüŋler anı kişiler közün bolgay kim anlar tanukluk bergey*ler (TİEM 73 238r/3)

kul bol-: kul köle olmak, bağımlı olmak

- *bu dünya begi sen aŋa bolma kul* (KB 1376)

kurtulmak bol-: kurtuluşa ermek

- *çın saknuklarka kurtulmak bolgay* (TİEM 73 433r/1)

kutlug bol-: 1. mesud ve mutlu olmak

- *ne kutlug bolur öḍ buḍunka küni* (KB 455)

-*yana anlar kim kutlug boldılar uştmaḥ içinde mengü kalıglılar anıŋ içinde tutaşı turur erke*n (TİEM 73 172r/3)

2. "hayra nail olmak, mesud ve bahtiyar olmak, mutluluğu kazanmak" (TİEM 73 172r/3)

-*yana anlar kim kutlug boldılar uştmaḥ içinde meŋgü kalıglılar anıŋ içinde tutaşı turur erken* (TİEM 73 172r/3)

kutsuz bol-: bahtsız olmak

- *yana anlar kim kutsuz boldılar ot içinde anlarka anıŋ içinde ıt ulımakı kişnemeki eşek agırmakı*(TİEM 73 172r/1)

küçlüg bol-: kuvvetli olmak

- *kimiŋ arkası bolsa küçlüg bolur* (KB 1699)

küçsüz bol-: zayıf olmak, güçsüz olmak, kuvvetsiz olmak
- *andın küçsüz boldı tilegli tilenmiş yaraşınça* (TİEM 73 248v/11)
küḍezçi bol-: koruyucu olmak
- *sen-mü bolur sen anıŋ üze küḍezçi* (TİEM 73 264r/ 5)
kümüş bol-: emeğinin karşılığını almak
- *kümüş bolsa er et yorınsa körüp* (KB 2134)
küsüş bol-: iştiyaklı olmak
- *küsüş boldı arzun yaragu küni* (KB 4965)
köwenç bol-: güvenli olmak
- *işi başka bargay küwenç bolgu teg* (KB 2413)
küyürgen bol-: yakmak
-*sizlik ot ol ot köyürgen bolur* (KB 249)
közŋü bol-: ayna olmak
- *bagırsak kişi özke közŋü bolur* (KB 5619)
meŋilig bol-: saadete kavuşmak, huzurlu olmak
- *mengilig bolur beg tükel kut başı* (KB 1881)
munduz bol-: aklını kaybetmek, aptallaşmak
- *esürse kişi tilwe munduz bolur* (KB 2099)
munka bol-: serkeşlik yapmak, serkeş olmak
- *buḍun munka bolsa yırak tur saça* (KB 1313)
muŋlug bol-: fakir olmak
- *eḍersiz yıgaç mingü muŋlug bolup* (KB 1428)
- *kim (3) bolsa muŋlug yesün tegi yaraşınça* (TİEM 73 58v/3)
muŋsuz bol-: istignā etmek, muhtaç olmamak, istignā göstermek
- *ammā ol kişi kim muŋsuz bolsa* (TİEM 73 435v/6)
oḍug bol-: uyanık olmak, dikkat etmek
- *agıçı oḍug bolsa iş artamaz* (KB 2769)
odugluk bol-: uyanık olmak, dikkat etmek
- *bu saklık bolur hem oḍugluk bolur* (KB 2353)
oglagu bol-: nazlı yetiştirilmek
- *kimiŋ oglagu bolsa oglı kızı* (KB 1223)
ogul bol-: oğulluk etmek, oğlu olmak
- *atalık kılayın ogul bol maŋa* (KB 1552)
ogurlug bol-: sırasında ve zamanında olmak
- *bu iş ogurlug boldı* (DLT, CI, 53-21)
oŋay bol-: yumuşak huylu
- *oŋay bolsa yalŋuk kılınçı köni* (KB 1294)
ortak bol-: ortak olmak, şirk koşmak
- *ne kim bolsa ortaklarıŋa yaènm butlarıŋa ulaşmaz taŋrıka (6) ne kim bolsa taŋrınıŋ ol ulanur ortaklarıŋa yaènm butlarıŋa* (TİEM 73 108V/5)
ortak erklig içinde bol-: hakimiyetle ortağı olmak
- *aygıl ögdilig taŋrıka ol kim tutmadı ogul kız bolmadı aŋar ortak erklig içinde bolmadı aŋar dost uçuzlukdın* (TİEM 73 108v/5)
ortak katıglı bol-: ortak koşan olmak, şerik koşan olmak, şirk koşmak
- *bolmagıl ok ortak katıglılardın* (TİEM 73 96v/4)
orun bol-: yer bulmak
- *biligsizke törde orun bolsa kör* (KB 262)

osanıglılardın bol-: gafillerden olmak
- *yād kılgıl iḍiŋni özüŋ içinde yalwaru korku aymanu ün berü ündemekde kuḍırak sözdin (8) erte keçe bolmagıl osanıglılardın* (TİEM 73 131v/8)
osug bol-: benzemek, dönüşmek
- *üyük çim osuglug bolur bilgeler* (KB 974)
ot bol-: ateş olmak, ateş gibi olmak
- *ara ot bolur kör ara suw bolur* (KB 4096)
öḍrüm bol-: seçilmek, seçilmiş olmak
- *er öḍrüm bolunsa tolum tüm kerek* (KB 2332)
öf bol-: bıkmak, usanmak
- *ol kim aydı anasıŋa atasıŋa (370v/11) öf bolsun vaède mü kılur siler maŋa çıkarmakım keçti ol gürūhlar mende (2) öŋdün* (TİEM 73 370v/ 1)
öfülmiş bol-: kupkuru olmak, kupkuru çerçöp olmak (ot için)
- *urgıl anlarka yakın tirigliknıŋ miåli (5) suw teg indürdimiz anı kökdin katılsa anı kökdin katılsa aŋar yerıŋ otları bolur öfülmiş (6) sawar anı yeller* (TİEM 73 218r/ 5)
ögsüz bol-: bayılmak
- *kaçan kelse korkunç körgey sen olarnı bakarlar saŋa ewrülür közleri ol kişi teg kim (2) ögsüz bolmış anıŋ üze ölümdin* (TİEM 73 305r/2)
ögüt bol-: öğüt olmak, öğüt almak
- *yok anlar üze kim saknukluk kılurlar (2) anlarnıŋ sakışlarındın nersedin yok kim edeb ögüt bolgay kim kork(k)aylar* (TİEM 73 101v/2)
öktem bol-: kusurlu olmak, kusurlu görünmek
- *kimi sewmese erdem öktem bolur* (KB 534)
ökünç bol-: pişman olmak
- *ökünç boldı kılmış isizlig kamug* (KB 1362)
- *munu ribāmlagaylar anı yana bolur anlar üze ökünç yana (4) utulgaylar* (TİEM 73 134v/3)
ökünçlüg bol-: pişman olmak
- *ökünçlüg bolur tutşı öwke işi* (KB 324)
ökünçsüz bol-: pişman olmamak
- *uzun yaşlıg eḍgü ökünçsüz bolur* (KB 348)
öküş bol-: çoğaltmak, arttırmak
- *öküş bolsa nièmet anıŋ kadri bil* (KB 758)
ölüg bol-: ölmek, ölü gibi olmak
- *tusulgıl ölüg bolma ersig külüg* (KB 3408)
ölüm bol-: ölmek, ecel gelmek
- *ölüm boldı aḫır yanlış körse sen* (KB 1471)
öŋin öŋin bol-: farklı farklı olmak (fikir ayrılığına düşmek)
- *yaşru tut(t)ılar (3) rāzlarını* (TİEM 73 231r/2)
örü bol-: üstün olmak
- *kamug erdemi bolsa erde örü* (KB 2171)
örüg bol-: sakin olmak
- *örüg bol amul bol tüzün bol silig* (KB 1416)
örük bol-: birden ayrılmamak, harb etmemek
- *sü on kün örük boldı* (DLT, CI, 69-25)
örüŋ bol-: ağarmak, beyazlamak (sakalsaç)
- *kiçiglik anuk tut örüŋ bolguka* (KB 552)
ötgünç bol-: taklit etmek
- *takı birli eḍgü kör ötgünç bolur* (KB 874)

ötüg bol-: kuşatmak, ihata etmek, şamil olmak
- *aydı ötüg boldum anı kim sen bilmediŋ* (TİEM 73 275r/2)
ötüg (4) bol-: öğrenmek, her yönüyle bilmek, nüfuz etmek
- *ötüg boldum anı kim sen bilmediŋ* (TİEM 73 275r/2)
öwke sezā bol-: öfkelendirmek
- *sezā boldılar biziŋ öwkemizke öç aldımız anlardın* (RKT 36 / 60b1)
öwkelig bol-: öfkelenmek
- *yandı erse Mūsā boḍunka öwkelip bolup kadgulug aydı* (RKT 28/ 27b1)
öze bol-: bir şeyin hakkında olmak, bir şeyin üzerine olmak
- *tapug beg tapısı öze bolmasa* (KB 840)
özkey bol-: sadık olmak, vefalı olmak
- *bagırsak tapugçı kör özkey bolur* (KB 2767)
sakal bol-: sakallanmak, sakalı çıkmak
- *sakal boldı yazkı gülef teg orut* (KB 5639)
sakınç bol-: kederlenmek, üzülmek
- *sakınç boldı kısga sewinç uzun* (KB 3300)
sakınuk bol-: takva sahibi olmak
- *sakınuk bolayın tise belgülüg* (KB 4408)
sakışçı bol-: hesap bilmek
- *sakışçı kerek bolsa bilge tetig* (KB 2218)
saknuk bol-: çekinmek
- *ol uştmaḥ ol turur mirāå berür miz kullarımızdın kim bolsa saknuk* (TİEM 73 226v/6)
sandırış bol-: kavga etmek
- *sabanda sandırış bolsa örtkünde irteş bolmas* (DLT CII, 214-5)
saran bol-: hasis olmak, cimri olmak
- *saran bolma ilig akı bol akı* (KB 1402)
sarıg bol-: sararmak
- *ökünçün sarıg bolga kızgu eŋiŋ* (KB 4544)
sarmaş bol-: halk birbirine karışmak
- *sarmaş boldı* (DLT, CI, 460-14)
sarp bol-: güç duruma düşmek, çetin durumla karşılaşmak
- *iḍi sarp bolur bu yana kelgüçi* (KB 492)
savaş bol-: kavga olmak, kavga etmek, çekişmek
- *kirtgünmezler hükm kıldugınça anlar saŋa anıŋ içinde kim savaş boldı* (RKT 26 / 37b1)
semiz bol-: semirmek, kuvvetlenmek
- *semiz bolsa bilmez iḍisi ḥaḳın* (KB 3601)
sewinç bol-: sevinmek, sevinçli olmak
- *öküş sevinç bolsa katıg oŋşunur* (DLT, CIII, 373-17)
- *sewinç bolsa sewnür yaratur közüg* (KB 3411)
sewinçlig bol-: sevinçli olmak, sevinmek
- *sewinçlig bolur anda yazlur kaşı* (KB 813)
sewüg bol-: yakınlık göstermek
- *ulugka kiçigke sewüg bol küle* (KB 1237)
sewüg turuglı bol-: uzun müddet susan, suskun
- *tüz turur siler üze okısa siler olarnı azu siler sewüg turuglı bolsa siler* (TİEM 73 130v/2)
sewügsüz bol-: sevimsiz olmak, sevmemek
- *sewügsüz bolur küŋli katkı kişi* (KB 2232)

sewnü bol-: mutlu olmak
- *bütünlükün taŋrı sewmes kim bolsa sewnü yalnu turuglını küwezni* (TİEM 73 63r/5)
sgziglig bol-: şüphede kalmak, tartışmak
- *bilgil her-āyine anlar kim sgziglig bolurlar kıyāmet içinde* (RKT 36/ 13b1)
sezik bol-: şüphe olmak, şüphe etmek
- *bu bir bitig indürüldi song bolmasun köŋül içinde sezik (6) andın korkıtmakıŋ üçün anıŋ birle* (TİEM 73 112v/5)
seziklig bol-: şüphelenmek, tereddüt etmek
- *anlar kim (5) kertgünmesler taŋrıka yme kedinki künke seziklig boldı köŋülleri anlar sezikleri içinde tezginürler* (TİEM 73 143v/5)
seziksiz bol-: şüphelenmemek
- *azu yarattılar mu köklerni yerni seziksiz (9) bolgıl ermezler* (TİEM 73 386r/8)
siŋimlig bol-: hazmetmek
- *silig erke devlet siŋimlig bolur* (KB 2446)
söküş bol-: hakaret etmek, sövmek, hakaret olarak anılmak
- *söküş boldı erke awuçga atı* (KB 6491)
suw komı bol-: dalgalanmak
- *utru yöridi ol ekki ara suw komı boldı suwka gark bolmışlardın* (TİEM 73 166v/7)
suwka gark bol-: boğulmak
- *utru yöridi ol ekki ara suw komı boldı suwka gark bolmışlardın* (TİEM 73 166v/7)
sü bol-: asker toplamak, ordu olmak
- *awa yıglu tirlür er at sü bolur* (KB 2051)
süçig bol-: tatlanmak, tatlı olmak
- *süçig sözlese söz süçig bol tilin* (KB 4307)
5 örnekte manevi anlamda kullanılır:
keŋrü bol-: kuşatmak, içine almak
- *aydı meniŋ kınım tegrür men anı kimke tilese men yarlıkamakım keŋrü boldı (2) tegme nerse* (TİEM 73 126v/1)
kın bol-: cezalandırmak, ceza vermek
- *yana çınok anlarka anıŋ üze kın bolgay (6) isig kaynayurdın* (TİEM 73 326r/5)
köni yoldın azdurmış bol-: Allah'ın gönderdiği hidayete uymamak, Allah tarafından şaşırtılmak
- *kim ol kim yol körgitür aŋar kim köni yoldın azdurmış bolsa* (TİEM 73 296v/1)
meŋzekdin bol-: müsavi olmak, aynısı olmak, misal olmak, benzetmek, benzer olmak, nümunesi olmak
- *belgürt(t)imiz ök kişilerke bu okıgu içinde (2) tegme meŋzekdin bolgay kim anlar pend tutgaylar* (TİEM 73 337v/1)
örtüglüg bol-: gizli olmak, gizli kalmak
- *çın uḍ örtüglüg boldı (8) biziŋ üze* (TİEM 73 8v/7)

İSİM+ BUL-
5 örnekte geçer. Maddi anlamda kullanılır:
köni yol bul-: tanımak, hidayete ermek
- *aydı yaŋılmak kılıŋlar aŋar taḫtını körelim (7) köni tuta bilür mü azu bolur mu anlardın kim köni yol bulmazlar* (TİEM 73 27r/7)
kut bul-: baht bulmak
- *kut buldı* (DLT, CII, 122-3)
kaḍġun bul-: üzülmek

- *yüz ewürdiler közler kışar (5) yaşdın kadgun bulmamakları birle anı kim ribāmlasalar* (TİEM 73 148v/5)

sewinç bul-: sevinmek, sevinç bulmak
- *örü kelmedi ol sewinç bulmadı* (KB 3090)

sırtıg bul-: sözün izlerini bulmak
- *men bu sözden sırtıg buldum* (DLT, CI, 463-27)

İSİM+ BULUN-

2 örnekte geçer. Maddi anlamda kullanılır:

köni bulun-: gerçeği bulunmak
- *miŋer dostta biri bulunmaz köni* (AH 382)

koltgu bulunmak: istekte bulunmak
- *bolup koltgu kolma bolu bir sözüm* (KB 4275)

İSİM+ ÇAT-

1 örnekte geçer. Maddi anlamda kullanılır:

kaş çat-: hiddetlenmek, kızmak
- *ajun külçirer baz alın kaş çatar* (AH 205)

İSİM+ ÇIK-

1 örnekte geçer. Maddi anlamda kullanılır:

suw çık-: su fışkırmak
- *çın ol taşlarda ol taş yarılur çıkar andın suw* (TİEM 73 9r/5)

İSİM+ ÇIKAR-

4 örnekte manevi anlamda kullanılır:

karaŋkulukdın yaruklukka çıkar-: karanlıktan aydınlığa çıkarmak, hidayete ulaşmak
- *bu bir bitig turur indürdimiz anı soŋ çıkarsa sen kişilerni karaŋkulukdın yaruklukka* (TİEM 73 187v/ 6)

kençkine çıkar-: bebek olarak dünyaya getirmek, doğurmak
-*yana çıkarur miz silerni kençkine yana tegse siler küçüŋizlerke* (TİEM 73 346r/7)

kök yaşıl çıkar-: taze bitkiler bitirmek
- *çıkardımız (8) andın kök yaşıl çıkardımız andın miŋeşmiş ewün* (DLT CIII, 132-137)

kündüzni çıkar-: kuşluk vaktine ulaştırmak
- *karat(t)ı anıŋ keçesini takı çıkardı (4) kündüzni* (TİEM 73 434r/3)

1 örnekte maddi anlamda kullanılır:

köŋüldin çıkar-: gönülden çıkarmak, gönülden atmak
- *köŋüldin çıkargıl tawar suklukın* (AH 185)

İSİM+ ELET-

1 örnekte geçer. Manevi anlamda kullanılır:

suw komı içinde elet-: su dalgaları ile götürmek
- *ol yörir eletür anlarnı suw komı içinde taglar teg* (TİEM 73 166v/4)

İSİM+ EMİT-

1 örnekte geçer. Maddi anlamda kullanılır:

kamug emitmek: çok eşli erkeklerin kadınlardan birine tamamen yönelmek
- *emitmeŋler kamug emitmekke ḳoḍar siler anı asılmış teg* (TİEM 73 73v/ 8)

İSİM+ EMÜZ-

1 örnekte geçer. Maddi anlamda kullanılır:

süt emüz-: süt emzirmek, süt vermek
- *eger tilese siler süt emüzmek tileseŋ (5) oglanlarıŋızka yazuk yok siler üze* (TİEM 73 29r/4)

İSİM+ ER-/İR-

2 örnekte manevi anlamda kullanılır:
karagu er-: kör olmak, zahiri gözü veya kalp gözü kör olmak
- *aydı iḍima nelük terdin bizni karagu erdim ök közlüg* (TİEM 73 234v/ 6)
muŋsuz er-: muhtaç olmamak
- *muŋsuz erür Taŋrı, Taŋrı ögdülmiş muŋsuz turur* (RKT 38 / 68b2)
3 örnekte maddi anlamda kullanılır:
kara er-: kararmak
- *kara erdi* (DLT, CII, 163-20)
kızıl er-: kızarmak (DLT, CII, 163-15)
sewnügli er-: şımarmak
- *ol anıŋ turur kim sewnür erdiŋizler yer içre sezāsızın yime anıŋ üçün kim erdiŋizler sew(nü)gli* (RKT 35/ 66b1)

İSİM+ EŞİT-
3 örnekte geçer. Maddi anlamda kullanılır:
kulak eşit-: dinlemek, ibret almak, öğüt almak
- *kılgumuz üçün kemini silerke pend eşit(t)i anı (7) kulaklar eşitigli* (TİEM 73 420v/7)
könilik birle eşit-: (sura üflendiği gün çağrıyı) gerçek olarak duymak
- *ol kün (5) eşitürler isrāfil ünini könilik birle ol turur çıkmak küni* (TİEM 73 383v/ 5)
söz eşit-: söz dinlemek
- *azu anlar mu üzeŋü söz eşitürler anıŋ içinde keldürsün eşitgüçileri bir ḥüccet belgülüg* (TİEM 73 387v/1)

İSİM+ EŞİTTÜR-
1 örnekte geçer. Manevi anlamda kullanılır:
sewünç eşittür-: müjde vermek krş. sewünç eşüttür-
- *taŋrı yarlıgı birle könike tutuglı anı kim anıŋ utrusında köni yol sewünç eşit(t)ürmek müèminlarka* (TİEM 73 12r/1)

İSİM+ ET- / İT-
7 örnekte maddi anlamda kullanılır:
kart kurt et-: çıtlamak
- *elig kart kurt gtti* (KB 6211)
- *elig kart kurt gtti* (DLT, CI, 342-19)
küç et-: zulmetmek
- *tuttumuz anlarnı kim küç ettiler* (RKT 28/41b3)
orun et-: ev yapmak
- *takı yarlıg ıḍtımız (2) mūsā yalavaçka kadaşı hārūnka kim orun etiŋler boḍunuŋuzlar mışrda* (TİEM 73 161r/2)
kag kug gt-: kaz sesi vermek
- *kaz kag kug etti* (DLT, CIII, 128-31)
sır (4) gt-: ağustos böceği ötmek
- *sır etti* (DLT, CI, 324-2)
siŋ gt-: çınlamak, vızlamak
- *kulakım siŋ gtti* (DLT, CIII, 358-2)
kaḍġuluk it-: üzmek, tasalandırmak
- *eger tegse saŋa bir eḍgülük kadġuluk kılur olarnı / yawuz olarka* (RKT 29 / 37a3)
1 örnekte manevi anlamda kullanılır:
ḳoḍı et-: yere batırmak, yerin dibine geçirmek
- *anlar kim al kıldılar gsizlikler birle kim ḳoḍı gtse Taŋrı olarnı ygrde* (RKT 30 / 52a2)

İSİM+ ETİŞTÜR-

1 örnekte geçer. Maddi anlamda kullanılır:
könilik birle etiştür-: insanların arasını adaletle düzeltmek
- *etiştürüŋler olar ara könilik birle köni dād beriŋler* (TİEM 73 380v/ 1)

İSİM+ EWRÜL-
2 örnekte maddi anlamda kullanılır:
köligeleri ewrül-: gölgesi düşmek, gölgeleri dönmek, meyl etmek
- *azu bakmaslar u aŋar kim yarat (t)ı taŋrı nersedin ewrülür (8) köligeleri oŋdın soldın (TİEM 73 199r/7)*

köligelikke ewrül-: gölgesi düşmek, gölgesi dönmek, meyl etmek
- *suw berdi anlarka yana ewrüldi köligelikke* (TİEM 73 282v/ 8)

1 örnekte manevi anlamda kullanılır:
köz ewrül-: göz çevrilmek, döndürülmek
- *kaçan ewrülse közleri ot iḍileri tuşıŋa aygaylar (4) iḍimize kılmagıl bizni küç kılıglı boḍunlar birle* (TİEM 73 117r/3)

İSİM+ EWÜR-
2 örnekte geçer. Manevi anlamda kullanılır:
koḍı ewür-: tersine çevirmek
-*ol kimserse kim uzu ʿömr bėrür-miz aŋa, ḳoḍı ewrer-miz anı yaratıg içinde* (RKT 34/ 17a3)
kuḍı ewür-: tersine çevirmek
- *kimke uzun tiriglik berse miz aŋar kuḍı ewrer miz anı törütügi içinde* (TİEM 73 323r/7)

İSİM+ IḌ-
1 örnekte maddi anlamda kullanılır:
körklüg ıḍmak: boşanan kadınları güzellikle salmak, güzellikle göndermek
- *mutèa beriŋler anlarka ıḍıŋlar anlarnı körklüg ıḍmak* (TİEM 73 308r/2)

6 örnekte manevi anlamda kullanılır:
keçmişini ıḍ-: hikāye etmek, anlatmak, nakletmek
- *anlar üze kim cuhūd boldılar (3) ḥarām kıldımız ol kim keçmişini ıḍtımız seniŋ üze munda öŋdün* (TİEM 73 205r/3)

koḍı ıḍ-: indirmek, göndermek
- *bütünlükin meniŋ iḍim ḳoḍı ıḍar, könilik birle gayblarnı bilgen* (RKT 33 / 60b2)

kuḍı ıḍ-: ışığı gitmek, tutulmak
- *ḳuḍı ıḍtımız (9) anı saray birle yer ḳudı* (TİEM 73 287v/9)

küḍezçi ıḍ-: koruyucu olarak göndermek
- *eger (5) yüz ewürseler ıḍmadımız seni anlar üze küḍezçi* (TİEM 73 357v/5)

öŋdün ıḍ-: 1. geçirmek, geçmişte yapmak
- *yeŋler içiŋler (5) siŋütlüg öŋdün ıḍmışlarıŋız birle keçmiş künler içinde* (TİEM 73 420r/5)

2. vukua gelmesine sebep olmak, önceden yapmak, -dan önce yapmak, önce almak
- *körsün et'öz ne öŋdün ıḍmış turur yarınka korkuŋlar taŋrıdın* (TİEM 73 404r/4)

suw ḳuḍı ıḍ-: boğmak, batırmak
- *suw kuḍı ıḍtımız firèavn boḍunını kamug erdiler küç kılıglılar* (TİEM 73 136v/2)

İSİM+ ISPARLAN-
1 örnekte geçer. Manevi anlamda kullanılır:
kan ısparlan-: diyet vermek, kısas yapmak
- *kan ısparlanmış kişileriŋe meger muyanlık bagışlasa siler* (TİEM 73 69r/9)

İSİM+ İÇ-
2 örnekte geçer. Maddi anlamda kullanılır:
kan iç-: kan emmek, kan içmek
- *tamurın teşer kör sorup kan içer* (KB 4099)

suw iç-: su içmek
- *yegil ḫurmā içgil suw yarugıl közün kaçan körse sen (224v/1) ādemmdin kimeseni* (TİEM 73 224r/9)

İSİM+ İÇÜR-
2 örnekte geçer. Maddi anlamda kullanılır:
ötrüm içür-: müshil ilacı içirmek
- *kayu aydı ötrüm içürgü kerek* (KB 1059)
suw içürmek: su içirme, su dağıtma
- *kıldıŋız mu ḥācmlarka suw içürmekni, mezgit-i Harāmnı ābādan kılmaknı?* (RKT 29/ 14a1)

İSİM+ İNDÜR-
6 örnekte geçer. Manevi anlamda kullanılmıştır:
ḳuḍı indür-: indirmek
- *eger biz kuḍı indürse miz anlarka ferişţelerni sorulsa olarka ölügler koparsa miz (2) anlar üze tegme nerseni* (TİEM 73 106r/1)
kökdin indür-: gökden indirmek (bulut parçalarından yağmur, dolu)
-*indürür kökdin taglardın anıŋ içinde tolıdın* (TİEM 73 259v/ 2)
kökdin suw indür-: yağmur yağdırmak
- *körmes-mü sen bütünlükün taŋrı (2) indürdi kökdin suw boldı yer yaşıl* (TİEM 73 247v/2)
oḳıgu tāziça indür-: Kur'an'ı Arapça indirmek
-*biz indürdimiz okıgu tāzmça bolgay kim siler (9) uk (k)ay siler* (TİEM 73 173r/8)
okıgu indür-: Kur'an indirmek
- *mundagok indürdimiz anı okıgu tazm tilinçe ewürdimiz anıŋ* (TİEM 73 234r/2)
kutlug tün içinde indür-: "Kur'an Kadir gecesinde indirilmiştir"
- *biz indürdimiz bir kutlug tün içinde biz erdimiz (4) korkutuglı* (TİEM 73 363v/3)

İSİM+ İNDÜRÜL-
1 örnekte geçer. Manevi anlamda kullanılır:
okıgu indürül-: Kur'an indirilmek
- *eger sorsa siler andın (7) ol ugurda indürülür okıgu belgürtür silerke, keçürdi taŋrı andın* (TİEM 73 92r/7)

İSİM+ KAL-
15 örnekte görülür. Maddi anlamda kullanılır:
karaŋkuluk üçre kal-: kararmak, karanlığa girmek, karartmak, karanlıklaştırmak, kapkara
- *çıkarur miz andın künni ançada anlar karaŋkuluk içre kalurlar* (TİEM 73 322v/ 5)
keç kal-: geç kalmak, geride kalmak
- *bütünlük, sizdin ol kim keç kalur eger tegse sizke bir teggüçi* (RKT 26/ 40b3)
- *aygıl keç kalıglılarka (3) èarablardın harayna ündegey siler bir boḍun tapa* (TİEM 73 377v/2)
kerü kal-: geriye bırakılmak, ertelenmek, geriye kalmak
-*uḍu barmagay hiç boḍun anıŋ ölüçi zamānı ker(ü) kalmagaylar* (TİEM 73 250r/ 8)
kiç kal-: geçikmek
- *kayu işke iwse uzar kiç kalur* (KB 556)
kiḍin kal-: geride kalmak
- *aygıl kiḍin kolganlarka èArablardın* (RKT 37 / 3701)
kin kal-: geride kalmak, arkada kalmak
- *keḍig ögse kendü kaçan kin kalur* (KB 2400)
kişisiz kal-: yalnız kalmak
- *ajunda tirilgü kişisiz kalır* (AH 364)

köz açuk kal-: hayrete düşmek, şaşa kalmak (korkudan gözleri dışarı fırlamak)
-bütünlükün (kenketür) ol künke kim eŋip açuk kalur anıŋ içinde közler (TİEM 73 191v/ 5)
kurtga kal-: yaşlanmak, acuze kalmak
- *ançada kurtgardımız anıŋ boḍnını kamug eger kurtga kalmışlar içinde* (RKT 34/ 37a3)
kurug kal-: kuru kalmak
-kemişgey anıŋ içindekini kurug kalsa (TİEM 73 438r/5)
meŋü kal-: ebedm kalmak
- *anlar anıŋ içinde meŋgü kalgaylar* (TİEM 73 4v/1)
meŋgülüg kal-: ebedm kalmak, sonsuza dek kalmak
- *kalıglı meŋgülüg (9) andın ulugluk iḍisi hem ulugluk iḍisi agırlıg iḍisi* (TİEM 73 392v/8)
orunka kal-: halef olmak, arkasından gelmek
- *orunka kaldı anlarda kedin yawuz èayāllar orunka kıldılar namāznı (2) uḍu bardılar ārzūlarka terk bolgay kim körgeylergay tamusıŋa* (TİEM 73 226v/1)
örtüglüg kal-: gizlenmek, gizli kalmak
- *ol kün (2) arża kılnur siler örtüglüg kalmas sierdin hiç örtülügli* (TİEM 73 420r/2)
soŋ kal-: arkada kalmak, sona kalmak
- *soŋ kaldı olarda kiḍin yawuz ḫalef* (RKT 28/ 43b3)

İSİM+ KALIN-
1 örnekte geçer. Manevi anlamda kullanılır:
meŋgü kalın-: ebedi kalmak, sonsuza dek kalmak
- *tezginür anlar üze uştmaḥ oglanları meŋgü kalınmışlar* (TİEM 73 394r/2)

İSİM+ KAP-
1 örnekte geçer. Manevi anlamda kullanılır:
katıg kap-: şiddetlemek, şiddetlenmek
- *anlarıŋ meŋzegi kim tandılar iḍilerine işleri (2) kül teg katıg kopsa aŋar yel tüplig kün içinde umaslar anıŋdın kim (3) kazgandılar nerse üze* (TİEM 73 189v/2)

İSİM+ KAT-
2 örnekte geçer. Maddi anlamda kullanılır:
ortak kat-: 1. (Tanrıya) ortak koşmak
- *bulgay sen anlarnı kişilerde (7) sukrakı tiriglik üze anlardın ortak kat(t)ılar* (TİEM 73 11v/7)
-ortak mu katarlar anı kim törütmez nerseni? (RKT 28/ 59b2)
2. (Tanrıya) ortak koşulmak, şirk koşulmak
- *yarlıkamaz kim ortak katsa aŋa* (RKT 26 / 79b2)
3. muhalefet etmek, çekişmek
- *kayda ol ortaklarım anlar kim ortak katar erdiŋizler olarka* (RKT 30 / 40b2)
ortuk kat-: ortak koşmak, isyan etmek
- *selāmatlık bergen mmmn kılgan kullar esir etgen küşüşugan (3) agırlıgı arıg turur taŋrı anıŋdın kim ortuk katarlar* (TİEM 73 405v/3)

İSİM+ KATIL-
1 örnekte geçer. Maddi anlamda kullanılır:
ortak katıl-: şerik koşulmak
- *ötünlükün taŋrı örtmes ortak katılmaknı aŋar takı örter anda kuḍırak erse kimni tilese* (TİEM 73 72v/1)

İSİM+ KATLIŞ-
1 örnekte geçer. Maddi anlamda kullanılır:
suw katlış-: su kollarının kavşıtında su birbirine karışmak
- *suw katlıştı* (DLT, CI, 460-19)

İSİM+ KAWUŞTUR-
1 örnekte geçer. Maddi anlamda kullanılır:
kol kawuştur-: ellerini kavuşturmak
- *bu ay toldı kirdi kawuşturdı kol* (KB 766)
İSİM+ KEÇ-
4 örnekte geçer. Maddi anlamda kullanılır:
oruk keç-: 1. israf etmek, savurganlık yapmak
- *ol sewmes orukdın keçiglilerni* (TİEM 73 109v/11)
2. taşkınlık yapmak, yoldan çıkmak
- *yak kim siler boḍun turur siler orukdın keçigliler* (TİEM 73 120r/6)
oza keç-: geçmek, sebkat etmek, tekaddüm etmek, öne geçmek
- *bütünlükün anlar oza keçti anlarka bizdin eḍgülük* (TİEM 73 241v/2)
öŋdin keç-: önceden olmak, yapılmak, geçmişte kalmak
- *yarlıkatur olar anlarnı ne kim çın-ok, öŋdin keçti yazukuŋdın ol kim soŋra yorıyur* (RKT 37/27a1)
öŋdün keç-: geçmek, takaddüm etmek
- *tişi almaŋlar anı kim tişilendi ataŋız tişilerdin (9) meger ol kim öŋdün keçti bütünlükün ol erür çalpak iş sewügsüzlüg* (TİEM 73 60v/9)
İSİM+ KEÇÜRD-
1 örnekte geçer. Maddi anlamda kullanılır:
teŋde keçürd-: mütecaviz olmak
- *ol boguzlanmış birle ol butlar atı birle kim muŋaḍsa küç kılmaglı ap yme teŋde keçürdmegli* (TİEM 73 110r/3)
İSİM+ KEL-
8 örnekte maddi anlamda kullanılır:
karılık kel-: ihtiyarlık gelmek, ihtiyarlamak
- *karılık kelip aldı kelgey saŋa* (KB 372)
karşu kel-: takip etmek
- *kalık karşu keldi izin izledi* (KB 6211)
kiḍin kel-: arkadan gelmek
- *bütünlükin bildimiz aşnuglılarnı sizdin, çın-ok bildimiz kiḍin keliglilerni* (RKT 30/ 20a3)
küseglikin kel-: şehvetle yaklaşmak
- *siler mü kelür siler erenlerke küseglikin tişilerde aḍın yok kim (6) siler boḍun siler biligsizler* (TİEM 73 277r/5)
öfkeleri kel-: kızmak, hiddet göstermek, öfkelenmek
- *kaçan kim öfkeleri kelse anlar keçrürler* (TİEM 73 356v/7)
öwke kel-: 1. öfkelenmek
- *kaçan kim öwkeleri kelse aŋar anlar öterler* (RKT 36/ 25b3)
2. öfkelendirmek
- *öwke kelgü üçün olar birle kāfirlerka vaède kıldı Taŋrı anlarka* (RKT 37 / 49b3)
sökünç kel-: sövmek, hakaret olarak anılmak
- *sökünç kelgü yolnı akılık tıyur* (AH 232)
söz sökünç kel-: söğülmek, sövme gelmek
- *akı bol saŋa söz sökünç kelmesün (AH 231)*
8 örnekte manevi anlamda kullanılır:
kın kel-: azab getirmek, cezalandırmak
- *eger atalmış üḍ yok erse kelgey erdi anlarka hiç* (TİEM 73 292r/ 4)
könilik birle kel-: hakkı getirmek

- *tep yok kim keldi anlarka (4) könilik birle üküşrekleri kertülügke tanıglılar* (TİEM 73 252v/ 4)

ögüt kel-: (Allahtan) öğüt gelmek

- *kim (8) kim kelse aŋa ögüt iḍisindin takı yıgılsa aŋa ol kim keçti takı anıŋ işi taŋrı tap*a (TİEM 73 35v/8)

ölüm kel-: ölüm gelmek

- *azu erdiŋizler mü tanuklar ançada kim keldi yaèḳūb yalavaç (7)-ka ölüm ançada aydı oglanıŋa negüke tapnur siler mende keḍin* (TİEM 73 15v/7)

örtüglüg kel-: örtülü,gizli olmak

- *örtüglüg kelmez Taŋrı üze olardın nesre* (RKT 35/ 31a3)

söz kel-: haber gelmek, vahiy gelmek

- *nek keldi mü saŋa söz ibrāhmmniŋ agırlıg konuklarnıŋ küleçesi* (TİEM 73 384v/ 3)

sewinç berdeçi kel-: müjdeci gelmek, peygamber gönderilmek, kutsal kitap gönderilmek

- *keldi ök silerke sewinç berdeçi korkut(t)açı* (TİEM 73 82v/ 9)

sewünç kel-: müjde gelmek

- *çınok keldi ök yalavaçlarımız ibrāhimka sewünç birle (2) aydılar esenlik tep* (TİEM 73 169r/1)

İSİM+ KELTÜR-/ KELDÜR-

1 örnekte maddi anlamda kullanılır:

köni köŋül keltür-: şirk ve günah vartalarından uzak, salim ve halis kalble inanmak

- *ançada keltürdi iḍisiŋe köni köŋül* (TİEM 73 327v/ 4)

6 örnekte manevi anlamda kullanılır:

köni yol keldür-: hidayet getirmek (Tevrat)

- *aydı (3) müsā iḍim bilgenrek kim keldürse köni yol anıŋ üskindin kim bolsa aŋar bolur (4) saray soŋı* (TİEM 73 283r/3)

könilik keltür-: hakkı getirmek, gerçeği getirmek

- *aydılar keltürdüŋ biziŋke könilik azu sen oynaguçılardın sen* (TİEM 73 238v/ 7)

könirek keldür-: en iyisini getirmek

- *aygıl eger keldürse miz silerke (3) könirek anıŋdın kim bulduŋuzlar anıŋ üze ataŋızlarnı* (TİEM 73 359v/ 7)

könilikni keldür-: hakkı getirmek

- *keldürdimiz silerke könilikni velmkin üküşrekiŋizler (9) ḥakknı taplamadılar siler* (TİEM 73 362v/8)

okıgu keltür-: Kur'an getirmek

- *keltürgil bir okıgu munda aḍın azu tegşürgil anı* (TİEM 73 154v/1)

sewünç keldür-: küḍezdi anlarnı taŋrı ol kün katıglıkındın (8) yme utru keldürdi anlarka tazelik sewünç kılurlar (TİEM 73 152r/9)

İSİM+ KEMİŞ-

5 örnekte maddi anlamda kullanılır:

kertüsizlik kemiş-: Hiçe saymak, anlaşmayı bozduğunu ilan etmek

- *yana eger belse sen (6) bir boḍundın kertüsüzlik kemişgil anlarka tüzlük üze* (TİEM 73 136v/ 6)

kulak kemiş-: dinlemek, işaret bırakmak, ibret bırakmak

- *bütünlüküŋ anıŋ içinde (9) pend turur aŋar kim bolsa aŋar köŋül azu kemişse kulak ol yā bolsa ḥāzır* (TİEM 73 382r/9)

köz kemiş-: göz atmak, yükselerek bakmak, bakmak

-*eger köz kemişmese sen (7) anlar üze yüz ewürgey erdiŋ anlardın kaça tolungay erdiŋ analrdın anlardın korkınç birle* (TİEM 73 215v/ 6)

- *kılgıl maŋa ap meniŋ üçün köşk, bolgay kim köz kemişgey men* (RKT 32 / 26a3)

kowa kemiş-: kovayı atmak

- *ıḍtılar suw tileglilerini kemişti kuḍugka kowanı* (TİEM 73 174v/4)

sezikke kem(i)ş-: kuşkulandırmak, işkillendirmek

- *anıŋdın kim (5) olur siler bizni anıŋ tapa sezikke kemşigi* (TİEM 73 188v/5)

1 örnekte manevi anlamda kullanılır:

kuḍı kemiş-: baş aşağı etmek, baş eğmek

- *yana kuḍı kemiştiler başları üze bildiŋ ök sözlemezler munlar* (TİEM 73 238r/6)

İSİM+ KERTKÜN-

1 örnekte görülür. Maddi anlamda kullanılır:

köni yolka kertgün-: doğru yola (Kur'an) inanmak

- *bütünlükün taŋrı köndürügli turur anlarnı kim kertgündiler köni yolka* (TİEM 73 246v/ 9)

İSİM+ KES-

1 örnekte maddi anlamda kullanılır:

siŋrim kes-: köküne inmek, canına okumak, canına kıymak

- *siŋrin kestiler anıŋ (6) aydı erinçleŋler sarāyıŋızlar içinde üç kün* (TİEM 73 168v/ 5)

2 örnekte manevi anlamda kullanılır:

öŋin saŋın kes-: kökünü kazımak

- *kestimiz anlarnıŋ öŋin saŋın yalganka tut(t)ılar biziŋ belgülerimizni* (TİEM 73 119v/1)

soŋın kes-: helak etmek

- *emgeksizin bolsa silerke tileyür taŋrı çıkarmak (4) yaraglıgnı öz yarlıgları birle kesse tanıglılar soŋını* (TİEM 73 132r/4)

İSİM+ KETÜR-

1 örnekte geçer, maddi anlamda kullanılır:

keḍgü ketür-: gücü ölçüsünde mehir vermek

- *negü keḍgü keltürüŋler anlarka (7) bay kişi üze yā elgi keŋ anıŋ teŋi* (TİEM 73 29v/7)

İSİM+ KEZ-

1 örnekte geçer, maddi anlamda kullanılır:

katıgrak kez-: gezip dolaşmak, helak olmaktan kaçmak için oraya buraya koşuşmak

- *neçe üküş ḥelāk kıldımız anlarda burun bir gürūhdın anlar katıgrak (8) anlardın katıgrak kezdiler kentler içinde* (TİEM 73 382/r)

İSİM+ KIL-

65 örnekte maddi anlamda kullanılır:

kadaşlık kıl-: kardeşlik göstermek, dostluk yapmak

- *kadaşlık kılıg sözledіŋ sen maŋa* (KB 3683)

kaḍġulug kıl-: kaygılanmak, endişe etmek

- *ne kim tansa kaḍgulug kılmasun seni anıŋ tanmakı* (TİEM 73 300r/1)

kalguçılık kıl-: arkada kalmak

- *aydı neme yawuz keḍin kalguçılık kıldıŋızlar maŋa mende keḍin* (TİEM 73 125v/9)

kalkan kıl-: kalkan yapmak

- *kıldılar andlarnı kalkan, yüz evürdiler Taŋrınıŋ yolındın* (RKT 38/ 11a2)

katıg küçlüg ḳıl-: takviye etmek, kuvvetleştirmek, sıkılamak

- *katıg küçlüg kılu bergil anıŋ birle arkamnı* (TİEM 73 229v/3)

katıglık kıl-(2) : rahatsız etmek, zorlatmak, yüzsüzlük etmek

- *tilemesler (3) kişilerdin katıglık kılu* (TİEM 73 35v/3)

katıksız kıl-: içtenlikle bir şeyi yerine geirmek, yapmak

- *yapuştılar Taŋrıka, katıksız kıldılar dmnlerini taŋrıka, bu ögür mü'minler birle* (RKT 26/ 99a3)

kayırça kıyık kıl-: kıl kadar hata ve eksik yapmak

- *tapındı kayırça kıyık kılmadı* (KB 1723)

keçmişin keleçü kıl-: hikaye etmek, anlatmak, nakletmek

- *ay ādem oglanları kaçan kelse silerke yalavaçlar silerdin keçmişni keleçü kılurlar (3) siler üze* (TİEM 73 115v/2)

keleçü kıl-: anlatmak, hikāye etmek, nakl etmek

- *kaçan kelse silerke yalawaçlar silerdin keçmişni keleçü kılurlar (3) siler üze belgülerimni* (TİEM 73 115v/2)

kerek kıl-: gerekmek, uygun olmak

- *negü teg kerek kılsa begler işi* (KB 2266)

kertüsizlik kıl-: hainlik etmek, emanete hıyanet etmek

- *eger tilese siler kertüsizlik saŋa kertüsizlik kıldılar ok taŋrıka munda öŋdün elig berdi anlar ara taŋrı bilgen bütün işlig* (TİEM 73 137v/9)

kes kıl- (2): açılmak, kopukluk olmak, aralarındaki bağları koparmak

- *kes kes kıldılar (3) işlerini anlar ara* (TİEM 73 240r/2)

kıska kıl-: kısaltmak

- *eger tilese taŋrı korkınçsızlar yülügliler bolup başlarıŋızını (2) kıska kılmışlar korkmagay siler bildi anı* (TİEM 73 378, 12)
- *yok siziŋ üze irinçü kim kıska / kısa kılsa sizler namāzdın* (RKT 26 / 68a1)

kıyık kıl-: eğrilik göstermek, sözünde durmamak

- *tapındı kayırça kıyık kılmadı* (KB 1723)

taŋrıka kızlarnı kıl-: kızların Allah'a ait olduklarını iddia etmek

- *yme kılurlar taŋrıka kızlarnı anıŋ arıglıkı (8) anlarka turur ne kim küser erseler* (TİEM 73 199v/ 7)

kızıl kıl-: memnun etmek

- *bu ay toldı tapgun kızıl kıldı eŋ* (KB 954)

kızlık kıl-: nadir olmak

- *bu kızlıkı kıldı kız atı kız* (KB 564)

kiŋeş kıl-: istişarede bulunmak

- *kiŋeş kıldıŋ emdi ınanıp maŋa* (KB 5814)

kişilik kıl-: insanlık ile muamele etmek

- *kişilik kılu tur kişike tuşı* (KB 1596)

kob kıl-: sevinmek, ferahlamak, içi hop etmek

- *ol meni körüp kob kıldı* (DLT, CIII, 119-23)

kokuz kıl-: dağıtmak, harcamak

- *kokuz kıl bu baylık muyan al tolu* (KB 5296)

kop kıl-: sevinmek, ferahlamak içi hop etmek

- *ol meni körüp kop kıldı (DLT, CIII, 119-23)*

kor kıl-: hüsrana uğramak, zarar vermek

- *er kor kıldı* (DLT CIII, 122-6)
- *isiz işke yakma saŋa kılga kor* (KB 1297)

kor yas kıl-: hüsrana uğramak

- *aḍınatgaylar ok taŋrı yaratıgnı kim tutsa iblmsni eş dost taŋrıda adın (7) kor yas kıldı ok belgülüg yas kor kılmak* (TİEM 73 72v/ 7)

kora kıl-: zarar vermek

- *kereksiz sözüg kizle kılga kora* (KB 6627)

köni kıl-: doğruluk, doğru sözlü olmak, sıfat olarak doğru olmak, güzel olmak, iyi olmak

- *köni kılgu köŋlin yetildi öḍi* (KB 1102)
- *köni kıldıŋ tüşüŋn*i (TİEM 73 327r/ 6)

köni yol kıl-: (Tevratı Hz. Musa'nın kavmine) yol gösterici olarak göndermek
- *kıldımız anı köni yol taŋrı kulı oglannı* (TİEM 73 303v/ 5)
könilik dād kıl-: adaletli davranmak
- *anlarka könilik dād kılsa siler anlarka bütünlükün taŋrı sewer könilik kılıglılarnı* (TİEM 73 406v/ 8)
könilik kıl-(1): doğruluk yapmak, emanete sahip çıkmak
- *könilik kılıglı emanet küni* (KB 1729)
- *köni bol könilik kıl aran köni* (AH 165)
köŋlün kıl-: gönüllü vermek
- *aygıl (9) harayna kılıŋlar köŋlün azu küçün bezerleşmegey silerdin erdiŋiz bir boḍun (144v/1) yarlıgdın çıkıglılar* (TİEM 73 144r/9)
körügli kıl-: görmek
- *eger yıgılsalar bütünlükün taŋrı anı kim kılurlar körügli ol* (TİEM 73 134v/9)
körklüg kıl-: güzel ve iyi yapmak
- *anlarka kim körklüg kıldılar eḍgülük takı artukluk* (TİEM 73 155v/9)
-*körklüg kıldı ṣüretleriŋizni, aŋar turur yanış* (RKT 38/ 66b3)
körksüz işni kıl-: kötülük yapmak, zulmetmek
- *takı anlar kim ol vaktın kim kıldılar körksüz işni yā küç kıldılar özleriŋe andılar taŋrını takı yarlıkayu tilediler (51r/1) yazuklarnı* (TİEM 73 50v/9)
körksüz kıl-: rezil rüsva etmek, utandırmak
- *takı anlar kim ol vaktın kim kıldılar körksüz işni yā küç kıldılar özleriŋe andılar taŋrını takı yarlıkayu tilediler (51 r/1) yazuklarını* (TİEM 73 50v/9)
kötki kıl-: tepecik haline getirmek
-*ölüm kötki kıldı yagız yirledi* (KB 6069)
kul kıl-: kul etmek
- *boşug kör bu tapnur özin kul kılıp* (KB 2989)
- *tözü kul kılurlar azad özlerin* (AH 422)
kulluk kıl-: kulluk etmek
- *aygıl ay kitāb iyeleri (8) keliŋ bir kelimeke kim tüz turur biziŋ aramızda takı siziŋ araŋızda kim kulluk kılmasa miz* (TİEM 73 44r/8)
küç kıl-: zulmetmek, haksızlık etmek
-*munıŋda basası bu küç kılgan ol* (KB 848)
-*yana tut(t)uŋızlar buzagunı sewüglügke anda keḍin siler küç kılıglı siler* (TİEM 73 6v/7)
küçlüg kıl-: takviye etmek, güçlendirmek
- *küçlüg kılur anı yagnayur yaènm èosman birle tüz boldı èalā yotası üze* (TİEM 73 378r/8)
küçsüz kıl-: küçümsemek, hakir görmek, hor bakmak, zayıf bulmak
-*aygay anlar kim küçsüz kıldılar anlarka kim ulugsıglık kıldılar yok kim tünnüŋ alı(7) takı kündüznüŋ alı* (TİEM 73 314v/6)
küḍezçi kıl-: vekil kılmak
- *aydı kılgıl meni yer ḫazmneleri üze (2) men küḍezçi men biligli* (TİEM 73 178r/1)
küwenç kıl-: güvenmek, güvenli hale getirmek
- *küwenç kıldı özke bulmış öḍüg* (KB 1038)
küwezlig kıl-: gururlanmak
- *yme anlar küwezlig kıldılar ulugsıglık kıldılar* (6) ḳınagay anlarnı agrıtgan kın birle (TİEM 73 78v/5)
meŋgü kıl-: ebedi kılmak, sonsuz kılmak
- *sakınur (3) çın anıŋ tawarı meŋgü kılur anı* (TİEM 73 448r/3)

ogrılık kıl-: hırsızlık yapmak
- *kaytınlar (7) ataŋızlar tapa aytınlar ay atamız seniŋ ogluŋ ogrılık kıldı, tanukluk bermez-miz meger anı kim bildimiz* (RKT 30 / 462)
ogul kız kıl-: evlat sahibi olmak
- *aya kin keligli ogul kız kılın* (KB 3373)
okugunı ülüş ülüş kıl-: Kur'an'ı parça parça ayırmak
- *anlar kim kıldılar (4) okıgunı ülüş ülüş* (TİEM 73 195v/4)
ortak kıl-: şirk koşmak, şirk koşulmak
- *kıldılar taŋrıka ortaklar permlerni yarat(t)ı olarnı yalgan aydılar (3) aŋar oglanlar kızlar biligsizin* (TİEM 73 105r/ 20)
orun kıl-: yer yapmak, yerleştirmek
- *orun kıldı törde agırlap öpüp* (KB 3959)
-*ol kişilerniŋ meŋzegi kim tandılar anıŋ meŋzegi teg kim (20r/1) orun kılur anıŋ birle kim eşitmez meger ündemekni* (TİEM 73 20r/1)
orunnı kgŋrü kıl-: yer açmak, bulunulan yeri rahatlatmak
- *kaçan ayılsa sizke, kgŋrü olturuŋ olturgu yerlerde, kgŋrü kılıŋ orunnı* (RKT 38 /7a1)
ökünç kıl-: pişman olmak
- *munuŋ üçün kim kılsa taŋrı anı ökünç köŋülleri içinde* (TİEM 73 53r/8)
öküş kıl-:çok yapmak
- *uzun sanma sakınç öküş kıl èamel* (AH 296)
öwke kıl-: kızmak, hiddet göstermek, öfkelenmek
- *ol boḍun birle kim öwke kıldı taŋrı anlar üze nevmmd boldılar ol ajundın taŋrı kim nevmmd boldı kāfirlar (7) gūr boḍnı ölügler* (TİEM 73 407v/6)
özüŋ bir sınardın tart- ya boynaguluk kıl-: itaatsizlik etmek, yan çizmek
- *kaçan eḍgülük kılsa-miz ādemm üze yüz ewrer, özin bir sınardın tartar yā boynaguluk kılur* (RKT 31 / 77b2)
sakış kıl-(2): kavramak, iyi kavramak, iyi saymak
- *ay agırlıg yalavaç kaçan ṭalāk berse siler uragutnı ṭalāk beriŋle anlarka èiddetleriŋe sakış kılıŋlar (5)è iddetni* (TİEM 73, 412r/ 4)
- *tap bolgay biziŋke sakış kıldaçılar* (TİEM 73 238v/1)
saknuk kıl-: sakınmak, çekinmek
- *kim kerü kalsa yazuk yak anıŋ üze aŋar kim saknuk kılsa* (TİEM 73 24v/2)
saknukluk kıl-: günahtan kaçınmak
- *ol kim yarat(t)ı silerni yme anlarnı kim silerde öŋdün erdiler (2) bolgay kim siler saknukluk kılgay siler* (TİEM 73 4r/2)
- *ayıldı anlarka kim saknukluk kıldılar* (RKT 30 / 42b1)
saranlık kıl-: cimrilik etmek
- *anlar kim saranlık kılurlar (6) fermānlar kişilerke saranlıknı* (TİEM 73 63r/ 5)
- *eger tilese sizlerde anı katıglık kılsa sizke saranlık kılur hem çıkarur öçüŋüzni* (RKT 37 / 25a2)
sarıg kıl-: sarartmak
- *bu elgim tarusa sarıg kılga eŋ* (KB 477)
sart surt kıl-: zart zurt gibi ses çıkarmak
- *anıŋ aḍakı sart surt kıldı* (DLT, CI, 342-8)
sewünç kıl-: sevinmek
- *yana anlar kim kertgündiler arturdı anlarka kertgünmeki anlar (9) sewünç kılurlar* (TİEM 73 152r/9)
sıgıt kıl-: ağlamak, sızlamak

- *bu keçmiş künüŋke sıgıt kıl* (KB 376)
sınag kıl-: imtihan olmak, denenmek, sınanmak
- *biz kıldımız anı sınag küç kılıglılarka* (TİEM 73 326r/3)
suç kıl-: 1. sapmak, kesmek
- *kılıç suç kıldı* (DLT, CI, 321-6)
2. işi üzerine olmaktan çekinmek
- *kılıç suç kıldı* (DLT, CI, 321-7)
suwka gark kıl-: boğmak
- *anlar suwka gark kılgu turur* (TİEM 73 166r/7)
51 örnekte manevi anlamda kullanılır:
kamug kıl-: yapmak, yerine getirmek
- *aygıl kamug (9) kılur öz meŋzegi tüşi üze* (TİEM 73 212r/9)
-*kamug kıldımız sizke olar üze ḫüccet belgülüg* (RKT 26/ 58a2)
karagu kıl-: kör yapmak, zahiri gözü veya kalp gözü görmemek (TİEM 73 374v/ 6 RKT 37 / 18a2)
-*anlar turur (6) anlar sürdi anlarnı taŋrı sagır kıldı anlarnı takı karagu kıldı közlerini* (TİEM 73 374v/6)
- *anlarnı kim la'net kılmış turur Taŋrı, sagır kıldı, karagu kıldı közlerini* (RKT 37 / 18a2)
karaŋkulukdın kıl-: karanlıkları yaratmak
- *taŋrı sipās taŋrıka ol kim yarat(t)ı köklerni yerni kıldı karaŋkuluklarnı (3) yarukluknı* (TİEM 73 95v/2)
kat kat yanut kıl-: yaptıklarına karşılık Allah tarafından fazlasıyla mukafatlandırılmak
- *anlar anlarka turur (5) kat kat yanut kılmışları üçün* (TİEM 314r/5)
katıg kıl-: ısrar etmek, ısrarda şiddet göstermek
-*eger kolsa silerde anı katıg kılur silerke (7) baḫmllık kılur silerke takı çıkarur öçiŋizlerni* (TİEM 73 375v/ 6)
katıglık kıl-(1): meşakkate sokmak
- *eger tilese sizlerde anı katıglık kılsa sizke saranlık kılur hem çıkarur öçüŋüzni* (RKT 37 / 25a1)
katıgsız kıl-: ihlaslı kılmak
- *ündeŋler Taŋrını katıgsız kılganlar aŋar dinni* (RKT 35/ 30a3)
katıgsız kıl-: has kılmak, halisleştirmek, seçmek
- *biz katıgsız kıldımız anlarnı katıgsızlık birle āḫiret sarāyını yāḍ kılguka* (TİEM 73 332r/6)
keŋ kıl-: bol bol vermek
- *tandılar takı yalganka tut (t)ılar tegmeklig ol ajunka dünyā nièmetini keŋ kıldımız anlarka yakınrak tiriglik içinde* (TİEM 73 250v/ 8)
- *ol taŋrı kgŋ kılur rūzmni* (RKT 35/ 8a3)
2. yer açmak, genişlik vermek, yer vermek
- *kaçan aytılsa silerke keŋrü olduruŋlar (8) olduruglar içinde keŋ kılıŋlar keŋ kılgay silerke* (TİEM 73 401v/ 8)
kenki kıl-: halife yapmak
- *yāḍ kılıŋlar ançada kıldı silerni kenki èād bodunında keḍin ornat(t)ı silerni yer içinde (6) eter siler anıŋ yumşak yerlerinde* (TİEM 73 119v/ 5)
kgŋrü kıl-: genişletmek
- *keŋrü kılıŋ orunnı yā kgŋütgey Taŋrı sizlerke* (RKT 38 / 7a1)
kes kıl-(1): ayırmak, parçalamak, parça parça etmek
- *kes kes kıldımız olarnı yer içinde gürūhlar* (TİEM 73 128r/ 3)
- *kes kes kıldımız olarnı yer içinde* (RKT 28/ 43a2)
kın kıl-: cezalandırmak, ceza vermek

- *tilediler aŋar yawuz kın kılmak kıldımız anlarnı kudırakları* (TİEM 73 327 r/1)

kın kızgut kıl-: cezalandırmak

- *kimke kelse aŋar kın kızgut kılur anı tüşer anıŋ üze kın tutaşı* (TİEM 73 166r/9)

kısır kıl-: kısırlaştırmak

- *cüft kılur olarka erkekler hem tişiler kılur kimni tilese kısır* (RKT 36/ 34a2)

koçu tam kıl-: baraj yapmak, set yapmak

- *kıldımız anlarnıŋ utrularında bir koçu tam anlarnıŋ arkalarından bir koçu tam* (TİEM 73 320r/ 5)

koçu tugan kıl-: sed yapmak, engel yapmak, mani olmak

- *kim (6) yeécūc takı meécūc artak iş kılıglılar yer içinde nek kılalım mu saŋa çıkış (7) kımakıŋ üzele bizli ara anlarlı ara koçu tuġan (TİEM 73 21v/7)*

korkıtulu kıl-: korkutulmak, uyarılmak, tehlikeye dikkat çekmek

- *bütünlükün anlar tandılar tüp tüz tururlar anlar üze korkıtulu kılsa sen anlarnı azu korkıtulu kılmasa sen anlarnı kertgünmesler* (TİEM 73 2v/6)

koş cüft kıl-: çift yaratmak

- *tegme türlüg yemişlerdin kıldı anıŋ içinde ekki koş cüft örter tünni (9) kündüzle* (TİEM 73 183r/8)

köge kıl-: tavan yapmak, çatı yapmak

- *takı kıldımız kökni köge küḍezilmiş* (TİEM 73 26r/9)

köksin köŋlin tar kıl-: kalbini daraltmak mec. (sıkıntıya sokmak)

-*yana kimni tilese kim azıtmak anı kılur kökön köŋlin tar terslikin andag kim (4) agar teg yükser teg kök içinde* (TİEM 73 107v73)

kölige kıl-: gölgelemek, gölge verir hale gelmek

- *kölige kıldımız anlar üze ürüŋ bulıtnı indürdimiz anlar üze yandak şekerni (7) buldurçınnı* (TİEM 73 127r/6)

- *kölike kıldımız olarnıŋ üze ürüŋ bulıtnı* (RKT 28/ 37b1)

könilik kıl-(2): adaletli davranmak

- *bagışladı maŋa (5) iḍim könilik kıldı meni ıḍılmış yalavaçlardın* (TİEM 73 267r/ 5)

könilik birle ḥükm kıl-: sorunları en güzel bir şekilde çözümlemek

- *aygıl terer biziŋ aramızda iḍimiz yana ḥükm kılur biziŋ aramızda könilik birle* (TİEM 73 313r/ 5)

köŋlek keḍimler kıl-: elbiseler yapmak

- *kıldı silerke köŋlek keḍimler küstezür silerni isigdin iç tonlar (4) küstezür silerni katıglıkıŋızlardın* (TİEM 73 202r/3)

köŋülleri içinde kıl-: kuşku, şüphe sokmak

- *tutaşı yemişleri ol kim yana kıldılar köŋülleri içinde meger kesmek ol (3) köŋülleri* (TİEM 73 150v/2)

köŋüllerini katıg kıl-: kalplerini katılaştırmak

- *sımakları üçün bütünlüklerini kıldımız köŋüllerini katıg* (TİEM 73 81v/8)

köŋüllerini küser kıl-: gönüllerini meyledici kılmak

- *iḍimize aḍakın kılsa siler namāznı kılgıl köŋüllerni kişilerdin (8) küser* (TİEM 73 191r/7)

körksüzrek kıl-: daha kötü bir şekle sokmak, çirkinleştirmek

- *örtgü üçün taŋrı anlardın körksüzrek kılmışlarnı (337r/1) yanut berür anlarka terlerini ança körklügreki kim kılur erdiler* (TİEM 73 337v/9)

köşk kıl-: saray yapmak

-*yandurgul maŋa ay hāmām bışıg kerpiç üze kılgıl maŋa köşk (6) bolgay kim men bakgay men mūsā taŋrısıŋa* (TİEM 73 283r/5)

-*kılgıl maŋa ap meniŋ üçün köşk, bolgay kim köz kemişgey men Mūsā Taŋrısıŋa* (RKT 32 / 62a2)

köz yaşdın kıl-: gözü yaşla dolup taşırmak
- *körgey sen közlerini kılur yaşdın andın kim bildiler (5) ḥakdın* (TİEM73 90v/4)
kurug kıl-: çörçöp haline getirmek
- *tut(t)ı anlarnı Cabraèml ün könilik birle kıldımız anlarnı kurug* (TİEM 73 250r/6)
kutkılık kıl-: tevazu sahibi olmak, alçak gönüllü olmak
- *bilsünler teyü anlar kim berildiler bilig kim ol yaraşı iḍiŋdin kertgü(n)sünler aŋar kutkılık kılsun (9) aŋar köŋülleri* (TİEM 73 246v/8)
kutlug kıl-: 1. kutlu kılmak, mesud ve bahtiyar eylemek
- *takı kıldı meni kutlug kanda kim bolsa men buyurdı maŋa namāznı (7) zekātnı tirig bar ergince* (TİEM 73 224r/6)
2. bereket, hayır ve bolluk, hayırlı ve mübarek kılmak, bolluk vermek (TİEM 73 206r/2)
-*arıg taŋrı ol kim tünle eleti kulını bir tünle agırlıg mesdiddin yırakrak mezgitke (ol) kim kutlug kıldımız anıŋ tegresini* (TİEM 73 206r/2)
künni yarutgan kıl-: günü, aydınlatma aracı olarak yaratmak, günü aydınlık kılmak
- *ol ol iḍi kim kıldı künni yarutgan aynı yarukluk* (TİEM 73 153v/1)
kündüzni tiriglik kıl-: gündüzü insanlara geçim kaynağı olarak vermek, geçimini temin etmek
-*kıldımız kündüzni tiriglik* (TİEM 73 433v/1)
meŋgülüg kıl-: ebedi kılmak, sonsuz kılmak
- *kılmadımız bir köke sende öŋdün meŋgülük* (TİEM 73 273v/8)
muŋsuz kıl-: muhtaç bırakmamak, sıkıntısını ve ihtiyacını gidermek
- *ḥakmkāt üze anlar kim küf ketirdi muŋsuz kılmadı anlardın mālları (8) takı oglanları taŋrıdın nerseni* (TİEM 73 49r/7)
- *eger aḍrılsa muŋsuz kılur Taŋrı kamugnı kgŋlikdin* (RKT 26 / 88b3)
oglan yegençükler kıl-: oğullar ve torunlar yaratmak
- *taŋrı kıldı silerke özüŋüzlerdin cüftler kıldı silerke (4) cüftleriŋizdin oglan yegençükler ruzi berdi silerke arıglardın (TİEM 73 201r/4)*
oglan yegençükler kıl-: oğullar ve torunlar yaratmak
- *taŋrı kıldı silerke özüŋüzlerdin cüftler kıldı silerke (4) cüftleriŋizdin oglan yegençükler rūzm berdi silerke arıglardın* (TİEM 73 201r/4)
osayuk kıl-: gafil etmek, gaflete sokmak
- *boyun bermegil (9) aŋar osayuk kıldımız anıŋ köŋlini biziŋ yādımızdın uḍu bardı öz tilekiŋe erür anıŋ işi yak yoḍun kılguluk* (TİEM 73 216v/9)
öfke kıl-: öfkelenmek, kızmak, hiddetlenmek
- *sürdi taŋrı öfke kıldı anıŋ üze kıldı anlardın beçinlerni toŋuzlarnı (2) yapundı butka* (TİEM 73 88r/1)
ölçekni terāzūnı tükel kıl-: ölçüyü tam tartmak
- *keldi ök silerke belgü iḍiŋizdin tükel kılıŋlar ölçekni terāzūnı (TİEM 73 120v/2)*
örtüg keḍim kıl-: (geceyi) elbise yapmak
- *ol ol iḍi ol kıldı silerke tünni keḍim örtüg uḍugnı rāḥatlangu* (TİEM 73 264r/9)
örtüg kıl-: örtmek, perdelemek
- *kaçan tegdi erse kün tuguşıgka buldı anı tugar bir boḍun üze (3) kılmadımız anlarka andın aḍın örtüg* (TİEM 73 221/3)
örtügler kıl-: perde kılmak, perdelemek, kapatmak
- *saŋa kıldımız köŋülleri üze örtügler kim ulumaklarından kulakları içinde agırlıknı* (TİEM 73 97v/1)
örtüglüg kıl-: 1. gizlemek
- *hakka seziksiz ana'llāhe bütünlükün bilür anı kim örtüglüg kılurlar anı kim (7) açuklug kılurlar* (TİEM 73 197r/6)

2. perdelemek mec. ağırlık vermek
- *biz kıldımız köŋülleri üze örtüglüglük kim uksalar anı kulakları içinde (9) agırlık* (TİEM 73 219r/8)
sagır kıl-: sağırlaştırmak, sağır hale getirmek
- *anlar turur (6) anlar sürdi anlarnı taŋrı sagır kıldı anlarnı takı karagu kıldı közlerini* (TİEM 73 374v/6)
- *anlarnı kim laènet kılmış turur Taŋrı, sagır kıldı karagu kıldı közlerni* (RKT 37 / 18a2)
sakıngular kıl-: korumak, himaye etmek
- *yarat(t)ı köligeler kıldı (3) silerke taglardın sakıngular kıldı silerke köŋlek keḍimler* (TİEM 73 202r/3)
sakış kıl-(1):muhasebe etmek, hesaba çekmek
- *çıkdı iḍisi yarlıgındın anıŋ yalavaçı sakış kıldımız anıŋ birle katıg sakış* (TİEM 73 413r/7)
sawçı kıl-: peygamber olarak gönderilmek
- *kıldı meni sawçı* (TİEM 73 224v/ 5)

KILIN-
4 örnekte maddi anlamda kullanılır:
köŋülke kılın-: (kişi) istediği gibi yapmak, gönlüne göre davranmak
- *seniŋ ruzgarıŋ bu köŋülke kılın* (AH 414)
köp kılın-: daha çok yardım etmek
- *be beglik işiŋe takı köp kılın* (KB 430)
küç kılın-: zulmedilmek, haksızlığa uğramak
- *negü kim yetürse siler eḍgülükdin tükel berilgey silerke küç kılınmagay siler* (TİEM 73 35r/9)
-*Taŋrı arıtur kimni kim tilese takı küç kılınmazlar ḫurmã yiplüginçe* (RKT 26/24a2)
sakış kılın-: hesap edilmek
- *harayna sakış kılıngay āsān sakış kılmak* (TİEM 73 438r/7)
4 örnekte manevi anlamda kullanılır:
kat kat kılın-: kat kat arttırmak, katlamak
- *kim keltürse (4) silerde yawuz iş belgülüg tanuk birle kat kat kılnur aŋar kın ekki anıŋça* (TİEM 73 306r/4)
kutlug kılın-: "bereket, hayır ve bolluk, hayırlı ve mübarek kılınmak, bolluk verilmek"
-*ḳaçan keldi erse aŋar ündedi ḳutlug kılındı ot içindekike anıŋ tegresiŋe* (TİEM 73 274r/ 2)
könilik birle ḫükm kılın-: adaletle hükmedilmek
- *ḫükm kılıngay anlar ara (340r/ 1) könilik birle anlar küç kılınmagaylar* (TİEM 73 340r/1)
kur kılın-: derecelendirmek
- *ol kün kim kopar kıyāmet (8) ol kün kur kılnur yazukluglar* (TİEM 73 367v/8)

İSİM+ KILIŞ-
1 örnekte görülür. Maddi anlamda kullanılır:
satıg kılış-: alışveriş yapmak
- *takı tanuk tikiŋ kaçan satıg kılışsaŋız takı ziyān tegrülmesin bitigen (4) takı tanuk* (TİEM 73 37r/3)

İSİM+ KIŞ-
1 örnekte görülür. Maddi anlamda kullanılır:
söz kış-: iftira etmek
- *keldürmegeyler yalgan söz kışsa anı anlarnıŋ (4) eligleri üze aḍakları üze kınmagaylar seniŋ yarlıgıŋka* (TİEM 73 407v/3)

İSİM+ KIY-
1 örnekte görülür. Manevi anlamda kullanılır:

siŋirin kıy-: köküne inmek, canına okumak, canına kıymak
- *siŋirin kıyaklar ingenni teŋdin keçtiler iḍileri fermānındın aydılar ay ṣālih (2) keltürgil anı bizke* (TİEM 73 120r/1)

İSİM+ KİR-
1 örnekte görülür. Manevi anlamda kullanılır:
köni yolka kir-: doğru yola iletmek, hak olan yola iletmek
- *ol bilgenrek turur köni yolka kirigliler* (TİEM 73 285v/5)

İSİM+ KİTER-
1 örnekte görülür. Manevi anlamda kullanılır:
öfkesini kiter-: öfkesini gidermek, öfkesini yenmek
- *kitergey anlarnıŋ köŋüllerinin öfkesini* (TİEM 73 140r/3)

İSİM+ KİZLE-
2 örnekte görülür. Maddi anlamda kullanılır:
ökünçini kizle-: pişmanlığını saklamak
- *kizlerler ökünçni kaçan körseler kınnı* (TİEM 73 158r/8)

katıg kizle-: iyi saklamak
- *katıg kizle razıŋ kişi bilmesün* (AH 169)

İSİM+ ḴOḌ-
4 örnekte geçer. 2 örnekte manevi anlamda kullanılır:
kerü ḳoḍ-: geriye bırakılmak, ertelenmek, geriye kalmak
- *biz (tirgürür) miz ölüglerni bitir miz anı kim aşundurdılar (9) yana kerü koḍtılar* (TİEM 73 320r/9)

kiḍin ḳoḍ-: ertelemek
- *koḍmagatı anıŋ arkası üze teprenigli, ançası bar kiḍin koḍar olarnı* (RKT 33 85b3)

kiḍinke koḍ-: ertelemek
- *bütünlükin kiḍinke koḍmak (artukluk ol) küfr içinde* (RKT 29/ 28a2)

2 örnekte maddi anlamda kullanılır:
kurug ḳoḍ-: açık bırakmak, kuru bırakmak
- *ḳoḍgıl teŋizni kurug anlar bir çerig tururlar farika bolmışlar* (TİEM 73 363r/9)

satıgnı koḍ-: ticareti bırakmak (Cuma namazı için)
- *katıglanıŋlar Taŋrınıŋ õikrin aymak tapa koḍuŋlar satıgnı* (RKT 38 / 55a1)

İSİM+ KOL-
2 örnekte görülür. Maddi anlamda kullanılır:
suw kol-: su istemek
- *yarlıg ıḍtımız Müsāka ançada suw koldılar* (RKT 28/ 36b3)

söz yanutı açar kol-: fetva istemek, fikir almak, tabirini istemek, sormak
- *söz yanutı açar kolurlar sendin (9) tişiler içinde* (TİEM 73 73r/8)

İSİM+ KOPAR-
1 örnekte görülür. Manevi anlamda kullanılır:
karagu kopar-: kör (olarak) diriltmek
- *kim (5) yüz ewürse menim yāḍımdın aŋar bolgay tiriglik tar kopargay miz anı kopmakka (6) karagu* (TİEM 73 234v/6)

İSİM+ KOŞ-
1 örnekte görülür. Maddi anlamda kullanılır:
ortak koş-: şirk koşmak
- *takı ançası bar erdi ḥak dmnke kışgan boyun sügen takı ermez erdi ortak koşganlardın* (TİEM 73 44v/5)

İSİM+ KÖN-

1 örnekte görülür. Manevi anlamda kullanılır:
köni yolka kön-: tarif etmek, yol göstermek, irşad etmek, iletmek, görmek, hidayet vermek, doğru yoldan ayırmamak
- *berdimiz ök mūsāka (5) bitigni bolgay kim anlar köni yolka köngeyler* (TİEM 73 251v/6)

İSİM+ KÖNDÜR-
2 örnekte görülür. Manevi anlamda kullanılır:
köni yol tapa köndür-: Allah tarafından doğru yola iletilmek, hidayet verilmek
- *sen köndürür sen köni yol tapa* (TİEM 73 357 r/3)

köni yolka köndür-: tarif etmek, yol göstermek, irşad etmek, iletmek, görmek, hidayet vermek, doğru yoldan ayırmamak
- *ol kim yarat(t)ı meni ol köni yolka köndürür men*i (TİEM 73 269v/ 4)

İSİM+ KÖNDÜRÜL-
1 örnekte görülür. Manevi anlamda kullanılır:
köni yolka köndürül-: doğru yola döndürülmek, hak olan yola döndürülmek
- *uḍu barıŋlar aŋar kim kolmaz silerde yal anlar köni yolka köndürülmiş tururlar* (TİEM 73 321v/ 8)

İSİM+ KÖŋLEKLEN-
1 örnekte görülür. Maddi anlamda kullanılır:
köŋleklen-: gömleklenmek, gömlek giymek
- *er köŋleklendi* (DLT, CIII, 411-18)

İSİM+ KÖR-
3 örnekte geçer. Maddi anlamda görülür:
kaya kör-: uzaktan görmek
-keçe turup yorır erdim / kara kul böri kördüm/ katıg yanı kura kördüm/ kaya körüp baku yadı (DLT, CII, 219-7)
körklüg kör-: her şeyi güzel görmek
- *ol kişi bezeldi aŋar yawuz işni neme körür anı körklüg* (TİEM 73 316r/ 5)

öküş kör-: çok görmek
- *miŋ er dostuŋ erse öküş körmegil* (AH 359)

İSİM+ KÖRGİT- / KÖRGÜT-
2 örnekte geçer. Manevi anlamda kullanılır:
köni yol körgit-: doğru yolu göstermek, hidayet yolunu göstermek
- *yme åemūd boḍunka köni yol körgit(t)imiz anlarka üḍürdiler közsünlükni* (TİEM 73 349r/2)

köni yol körgüt-: tarif etmek, yol göstermek, irşad etmek, görmek, hidayet vermek, doğru yoldan ayırmamak
-bu(8) köni yol körgütügli anlar kim tandılar iḍileri belgüleriŋe anlarka kın turur agrıtgan (9) kın (TİEM 73 365r/ 8)

İSİM+ KÖTRÜL-
1 örnekte görülür. Manevi anlamda kullanılır:
kökke kötrül-: göğe yükseltilmek
- *kökke (5) neteg kötrüldi* (TİEM 73 441r/4)

İSİM+ KÖTÜR-
2 örnekte görülür. Manevi anlamda kullanılır:
kökke kötür-: göğün tamamını yükseltmek
- *kötürdi kökke seni tüzdi anı* (TİEM 73 434r/3)

kurlar kötür-: dereceler vermek, yüksek makamlara yükseltmek
- *anlarda kimiŋe sözledi taŋrı kötürdi emerileriŋe kurlar* (TİEM 73 32r/ 4)

İSİM+ KUÇ-
1 örnekte görülür. Maddi anlamda kullanılır:
kol kuç-: kucaklamak
- *yazar kol kuçar teg yana terk kaçar* (AH 222)

İSİM+ KUTGAR-
1 örnekte görülür. Manevi anlamda kullanılır:
ḳaḍġudın kutgar-: sıkıntıdan kurtarmak
- *aygıl taŋrı kutgarur silerni andın (3) tegme kadgudın yana siler ortak katar siler* (TİEM 73 101r/3)

İSİM+ OKI-
4 örnekte geçer. 2 örnekte manevi anlamda kullanılır:
köni yolka okı-: hak olan yola çağırmak, doğru olan yola çağırmak
- *sen okısa sen olarnı köni yolka* (TİEM 73 252v/ 7)

könilik birle okı-: gerçek olarak okumak
- *okır miz seniŋ üze mūsā sawlarındın (280r/1) takı firèavn sawlarındın könilik birle ol boḍunka kim kertgünürler* (TİEM 73 280r/1)

2 örnekte maddi anlamda kullanılır:
okıgunı okı-: Kur'an'ı okumak
- *kaçan okısa sen okıgunı kılgay miz seniŋ ara (8) anlarnıŋ ara kertgünmesler keḍinki ajunka bir perde örtüglüg* (TİEM 73 209r/7)

kadġuluġ okı-: sıkıntıdan yutkunarak seslenmek, sıkıntıdan yutkunmak
- *seringil iḍiŋ ḫükmiŋe bolmagıl balık iḍisi teg kaçan okıdı erse (3) ol kaḍgulu*g (TİEM 73 419r/3)

İSİM+ OKIL-
1 örnekte görülür. Maddi anlamda kullanılır:
okıgu okıl-: Kur'an okunmak
- *kaçan okılsa okıgu yaènm ḳurèān tiŋleŋler anı kulak tutuŋlar bolgay kim siler (7) yarlıkagay siler* (TİEM 73 131v/ 6)

İSİM+ OLDUR-
1 örnekte görülür. Maddi anlamda kullanılır:
keŋrü oldur-: yer açmak, genişletmek
- *kaçan aytılsa silerke keŋrü olduruŋlar (8) olduruglar içinde keŋ kılıŋlar keŋ kılgay silerke* (TİEM 73 0401v/7)

İSİM+ OLTUR-
1 örnekte görülür. Maddi anlamda kullanılır:
kgŋrü oltur-: rahat oturmak
- *kaçan ayrılsa sizke kgŋrü olturuŋ olturgu yerlerde kgŋrü kılıŋ orunnı* (RKT 38 / 6b3)

İSİM+ ÖGRET-
1 örnekte görülür. Maddi anlamda kullanılır:
ögüt ögret-: öğüt öğretmek, öğüt vermek
- *ögü bilmez erke ögüt ögretür* (AH 45)

İSİM+ ÖLDÜR-
1 örnekte görülür. Maddi anlamda kullanılır:
özüŋni öldür-: öfkeden yahut gamdan dolayı kendisini ödürecek dereceye getirmek, kendini helak etmek
- *bolgay kim sen (8) öldürdeçi sen özüŋni anlarnıŋ izleri üze eger kertgünmeseler bu sözke kaḍgun* (TİEM 73 214v/8)

İSİM+ ÖP-
1 örnekte görülür. Maddi anlamda kullanılır:
sur sur öp-: şarul şurul öpmek
- *er sur sur mün öpti* (DLT, CIII, 122-3)

İSİM+ ÖRT-
1 örnekte maddi anlamda kullanılır:
karaŋkuluk ört-: karanlık çökmek
- *yme tün hakkı kaçan karaŋkuluk örtse* (TİEM 73 443r/5)

1 örnekte manevi anlamda kullanılır:
kın ört-: azab sarmak, her yönden cezalandırılmak
- *ol kün örtgey anlarnı kın üstünlerindin aḍakları altınındın* (TİEM 73 292r/6)

İSİM+ ÖTE-
1 örnekte görülür. Maddi anlamda kullanılır:
kulluk ḥaḳın öte-: hayır için vermek
- *ol kim kulluk hakkın ötese küḍezdi* (TİEM 73 444v/ 4)

İSİM+ SA-
1 örnekte görülür. Manevi anlamda kullanılır:
sakış sa-: hesab görmek
- *belgü üçün (8) tegürdiler iḍileri yarlıglarnı bildi taŋrı anlar üskinde sadı kamug nerseni sakış* (TİEM 73 425r/8)

İSİM+ SAKIN-
1 örnekte görülür. Manevi anlamda kullanılır:
ögüt sakın-: öğütte bulunmak, nasihat etmek, iyiliklerini istemek
- *tegürdüm ök silerke iḍim yumuşını (4) ögüt sakındım silerke yok kim sewmesler eḍgü sakınıglılarnı* (TİEM 73 120r/4)

İSİM+ SAKLAN-
1 örnekte görülür. Maddi anlamda kullanılır:
ölümdin saklan-: ölüden korkmak
- *körmes-mü en anlar tapa çıktılar ellerindin anlar miŋler ölümdin saklanu* (TİEM 73 30v/1)

İSİM+ SAL-
1 örnekte görülür. Manevi anlamda kullanılır:
kiḍin sal-: ertelemek, sona bırakmak
- *koḍmagatı anıŋ üze tek teprenigli yok kim kiḍin salar olarnı atanmış öḍke tegi* (RKT 30/ 59a3)

İSİM+ SAWRA-
1 örnekte görülür. Maddi anlamda kullanılır:
öfülmiş sawra-: uçurmak, dağıtmak, savurmak
- *katılsa aŋar yeriŋ otları bolur öfülmiş (6) sawrar anı yeller* (TİEM 73 218r/5)

İSİM+ SEW-
1 örnekte görülür. Manevi anlamda kullanılır:
katıgrak sew-: muhabbet etmek, çok sevmek
- *anlar kim kertgündiler katıgrak sewer ök taŋrı* (TİEM 73 19v/1)

İSİM+ SINA-
1 örnekte görülür. Maddi anlamda kullanılır:
katıglık sına-: zor bir sınavdan geçmek
- *biz yarat(t)ı miz kişiler oŋurka suwındın katıglık sınagumız üçün* (TİEM 73 429r/8)

İSİM+ SOKUL-
1 örnekte görülür. Maddi anlamda kullanılır:
kakıl sokul-: itilip kakılmak
- *kakıldı sokuldı* (DLT, CII, 135-24)

İSİM+ SÖZLE-
6 örnekte görülür. Maddi anlamda kullanılır:
keçmişlerni sözle-: hikaye etmek, anlatmak, nakletmek
- *keçmişlerni sözlegil bolgay kim anlar suw pend bulgaylar* (TİEM 73 129r/3)
köni sözle-: doğru söylemek, gerçeği söylemek
- *köni sözle sözni tiliŋni beze* (AH 156)
- *beşinç çın taŋrınıŋ öfkesi anıŋ üze (7) eger erse köni sözlegillerden* (TİEM 73 255v/1)
-*köni sözlegli erenler, köni sözlegli kunçuylar* (RKT 33 / 4a1)
könilik birle sözle-: gerçeği söylemek
- *bu bitigimiz sözler siler üze könilik birle* (TİEM 73 367r/1)
öküş sözle-: çok konuşmak
- *öküş sözlegende ökünge*n *telim* (AH 143)
söz sözle-: konuşmak, söz söylemek
- *ol maŋa söz sözledi* (DLT, CIII, 296-28)
- *kalı sözlesüŋ söz bilip sözlegil* (AH 226)
- *sözlemes hmç söz meger anıŋ üskinde bolgay bir küḍezçi anuk* (TİEM 73 382v/3)
süçig sözle-: tatlı ve güzel konuşmak
- *süçig sözlese söz süçig bol tilin* (KB 4307)
İSİM+ SÖZLEŞ-
1 örnekte görülür. Maddi anlamda kullanılır:
neteglik sözleş-: münakaşa etmek, tartışmak
- *aygıl neteglik mü sözleşür siler biziŋ birle taŋrı içinde ol iḍimiz silerniŋ iḍiŋizler* (TİEM 73 16r/9)
İSİM+ SUGUL-
1 örnekte görülür. Maddi anlamda kullanılır:
suw sugul-: su çekilmek
- *aytıldı (8) ay yer siŋürgil suwuŋnı ay kök yıgılgıl sugaldı süw öteldi iş turup turdı (9) cūdm tagı üz*e (TİEM 73 166v /8)

İSİM+ SUK-
3 örnekte geçer. 1 örnekte maddi anlamda kullanılır:
korkunçı suk-: korku hissetmek
- *kigürdi sukdı (8) özi içiŋe korkunçını mūsā* (TİEM 73 231r/ 7)
2 örnekte manevi anlamda kullanılır:
köŋ(ü)liŋe suk-: korku düşürmek
- kaçan kim kördi erse eliglerini (3) ulanmaz aŋar agdukları olarnı köŋliŋe suktı anlardın korkınçı (TİEM 73 169r/ 3)
ḳuḍı suk-: baş aşağı etme, baş eğmek
- *eger körse sen ançada yazukluglar kuḍı sukuglılar başlarını iḍileri üskinde* (TİEM 73 302v/7)
İSİM+ SÜR-
5 örnekte görülür. Maddi anlamda kullanılır:
keg öç sür-: kin ve öç sürmek
- *titir bugrası teg kör öç sürse keg* (KB 2312)
kgk sür- : öç sürmek
- *öçep kgk sürer ölse utru kalur* (KB 4651)
ortaklar sür-: kavuşmak, katılmak
- *aygıl körgütüŋler maŋa anlarnı sürdiŋizler aŋar ortaklar* (TİEM 73 313r/6)
öç sür-: öç almak, intikam almak
- *kim öç sürse zulm tegmişde kiḍin bu ögür yok olar üze hiç yol* (RKT 36/ 27b1)

öfke sür-: gözleri boyanmak, büyü yapmak
- *açturı tilediler umınçsız boldı tegme (8) öfke sürügli küçlüg boynagular* (TİEM 73 189r/8)

İSİM+ TAL-
1 örnekte görülür. Manevi anlamda kullanılır:
köz tal-: göz dalmak, gözleri bir yere takılmak (gözleri boyanmak, hiçbir şey görememek)
- *yāḫūd közlerimiz taldı* (TİEM 73 193r/2)

İSİM+ TAMUZ-
1 örnekte görülür. Maddi anlamda kullanılır:
kan tamuz-: kan damlamak
- *kılıç kan tomuzsa begi il alır* (KB 2715)

İSİM+ TAN-
1 örnekte görülür. Maddi anlamda kullanılır:
könilikke tan-: hakkı inkar etmek
- *kaçan okılsa anlar üze belgülerimiz belgülügler aydı (7) anlar kim tandılar könilikke* (TİEM 73 368r/7)

İSİM+ TART-
3 örnekte maddi anlamda kullanılır:
köz tart-: göz dikmek
-*uzunçura tartmagıl ekki közüŋni anıŋ tapa (2) kim erinçlendürdimiz cüftler* (TİEM 73 195v/1)
örü tart-: yukarı çekmek, yükseltmek
- *örü tartgıl özni üyüktin koḍı* (KB 3091)
örü tart-: birbirine yardım etmek
- *kandaş kuma urur igdiş örü tartar* (DLT, CIII, 382-12)
1 örnekte manevi anlamda görülür:
öç tart-: yaptığını yanına bırakmamak,karşılığını almak
- *kim yansa öç tartar taŋrı andın* (TİEM 73 92r/5)

İSİM+ TAT-
4 örnekte görülür. Maddi anlamda kullanılır:
meŋgü kınnı tat-: ebedi (cehennem) azabını tatmak
- *yana aytıldı anlarka (6) küç kıldılar tatıŋlar meŋgü kınnı* (TİEM 73 158r/ 6)
ot kını tamug kını tat-: Cehennem ateşini, cehennem azabını tatmak
- *ol silerke (6) tatıŋlar anı tanıglılarka ot kını yātamug kını* (TİEM 73 133r/6)
ölümni tat-: ölmek, ölümü tatmak
- *tegme bir öz tatkusı ol ölümni* (TİEM 73 56r/4)
süçüg tat-: tatlı tatmak
- *süçüg tattıŋ erse açıgka anun* (AH 209)

İSİM+ TE-
1 örnekte görülür. Maddi anlamda kullanılır:
öf te-: öf demek, bıkmak, usandığını söylemek
- *aymagıl ol ekkike öf teyü takı (7) sen sarsıtmagıl ekkini olar aygıl olar ekkike agırlıg eḍgü söz* (TİEM 73 207v/6)

İSİM+ TEG-
11 örnekte maddi anlamda kullanılır:
kaḍġu teg-: felakete uğramak
- *anlar kim kaçan tegse anlarka tegigli kaḍġu ayaklar biz taŋrınıŋ turur miz aŋar (3) katıglılar miz* (TİEM 73 18v/2)
karılıkka teg-: yaşlanmak
- *çınok tegdim uluglukdın karılıkk*a (TİEM 73 223v/1)

- *bütünlükün tegdim uluglukdın karılıkka* (RKT 31/ 6a3)

katıglık teg-: 1. dokunmak, etkilemek

- *ol ugurda kim ündedi iḍisini kim men tegdi maŋa katıglık* (TİEM 73 239r/6)

2. akıl baliğ olmak

- *tegdi anlarka katıglık (6) kor yaslar tepretildiler aygınçaka tegi* (TİEM 73 25v/5)

3. zarar vermek, ziyana sokmak

- *munda aḍın eyyūb ol yerde kim ündi iḍisini kim men tegdi maŋa katıglık* (TİEM 73 239r/8)

kisilikke teg-: nikahlanmak, evlenmek

- *sınaŋlar atasızlarnı ançaka tegi kaçan tegseler meger kisiligke* (TİEM 73 57v/ 50)

konad teg-: yanaşmak, yaklaşmak

- *aygıl men (2) konad tegmes maŋa taŋrıdın bir kim erse bulmaz men anda aḍın sıgıngu* (TİEM 73 425r/2)

kor teg-: borçlanmak, zarara uğramak

- *biz kor tegmişlerdin mü miz* (TİEM 73 395r/ 5)

kor yas teg-: zarar vermek, zarara uğratmak

- *kaçan kim tegse sizlerke kor yas ündeyür bizni* (RKT 35 / 6a3)

küçiŋe teg-: akıl baliğ olmak, kuvvet ve kemale erişmek

- *yawumaŋlar atasızlar tawarıŋa meger anıŋ birle kim ol körklügrek (2) teg(g)inçeke tegi küçiŋe* (TİEM 73 111r/2)

ölüm teg-: ölüm ulaşmak

- *kayda kim bolsa siler (3) teg(g)ey silerni ölüm eger bolsa siler eḍiz yüksek köşkler içre* (TİEM 73 15v/7)

saknukluk teg-: takvaya ulaşmak

- *tegmegey taŋrı ḫoşnūdlukıŋa (2) etleri ap yme kanları yok teggey aŋar saknukluk silerdin* (TİEM 73 245v/2)

suwsalık teg-: susuzluk çekmek

tegmes anlarka suwsalık op yme emgek ap yme açlık taŋrı yolı içinde (8) iklemesler bir ikegü (TİEM 73 151V/7)

4 örnekte manevi anlamda kullanılır:

keŋlikin teg-: kuşatmak, her yeri kaplamak, içine almak

- *kınım tegrür men anı kimke tilese men yana yarlıkamakımnı köŋlikin tegme nerseke* (RKT 28/ 33a1)

kökke teg-: göğe donatmak için dokunmak

- *biz tegdimiz kökke buldımız anı tolulanmış küḍezçilerdin katıg koy yme yaruk otlar* (TİEM 73 424r/ 7)

ot teg-: ateş dokunmak

- *kışmaŋlar anlarka kim küç kıldılar (2) teggey silerke ot yok silerke taŋrıda aḍın dostlarıdın yana yārm berilmes siler* (TİEM 73 172v/ 2)

öfke kın teg-: gazap ulaşmak, öfkelenmek

- *aş teggey olarka öfke kın (126r/1) iḍilerindin neme ḫorluk yakın tiriglik içinde* (TİEM 73 125v/9)

İSİM+ TEGİL-

1 örnekte görülür. Maddi anlamda kullanılır:

közleri tegil-: göz kırpılmamak, fal taşı gibi açılmak, bakakalmak

- *yawudı könilik küni (7) ulug kün andalık ol tegilgey ol kişilerniŋ közleri tandılar* (TİEM 73 240r/ 7)

İSİM+ TEGRÜL-

1 örnekte görülür. Manevi anlamda kullanılır:
küç tegrül-: haksızlığa uğratılmak
- *yok kim tanrı (5) arıtur kimni tilese küç tegrülmes ayada kirçe* (TİEM 73 64v/5)

İSİM+ TEGŞÜR-
1 örnekte görülür. Maddi anlamda kullanılır:
sözlerini tegşür-: Allah'ın emirlerini dürmek, bükmek, eğmek, doğru yoldan ayrılmak, sapmak
- *anlardın kim cuhūd boldılar tegşürürler (5) sözlerini orunlarından takı ayturlar eşit(t)imiz yarlıg tutmadımız* (TİEM 73 64r/4)

İSİM+ TEGÜR-
1 örnekte maddi anlamda kullanılır:
kor yas tegür-: zarar vermek, zarara uğratmak
- *olturtuŋlar ol uragutlarnı ol yerde kim siler oldurdıŋızlar (413r/1) baylıḳıŋızlardın kor yas tegürmeŋler anlarka tar kılmakıŋız anlar üze* (TİEM 73 413r/1)

1 örnekte manevi anlamda kullanılır:
küç tegür-: zulmetmek
- *kim ol küç tegürgenrek andın kim koşar (2) Taŋrı üze yalgannı* (RKT 38/43b1)

İSİM+ TİLE-
6 örnekte görülür. Maddi anlamda kullanılır:
suw tile-: sulanmasını, içirilmesini taleb etmek, içirmesini, sulanmasını istemek
- *ançada suw tiledi mūsā boḍunıŋa yaènm özleri üçün aydımız urgıl tayakıŋ birle taşnı* (TİEM 73 7v/3)

keŋ alkıg tile-: her şeyden bol bol istemek
- *yeŋler andın kayda tilese siler keŋ alkıg (9) kiriŋler kapugka yüknü yaènm kotgılık kılu* (TİEM 73 7r/8)

köni yol tile-: doğru yolu aramak, hidayete ulaşmayı istemek, hak yolu bulmaya çalışmak
- *biziŋde bar müsülmānlar biziŋde bar küç kılıglılar kim (5) boyun berse anlar tilediler köni y*ol (TİEM 73 425v/ 5)

köşik tile-: kollanmak istemek, himaye edilmek istemek
- *kayu sıgnu keldi tiledi köşik* (KB 451)

söz yanutı cevābı tile-: fetva istemek, fikir almak, tabirini istemek, sormak
- *üzüldi kesildi iş ol kim anıŋ içinde söz yanutı cevābı tilediŋizler ekkegüs*indin (TİEM 73 176v/9)

söz yanutı tile-: fetva istemek, fikir almak, tabirini istemek, sormak
- *söz yanutı tileyür send*in (TİEM 73 79r/1)

İSİM+ TİR-
1 örnekte görülür. Maddi anlamda kullanılır:
öküş tir-: çok toplamak, hepsini bir araya getirmek
- *baḥıl tirdi zer sim ḥaramdın öküş* (AH 241)

İSİM+ TİRİL-
1 örnekte görülür. Maddi anlamda kullanılır:
kişisiz tiril-: yalnız yaşamak
- *kişisiz tirilme kişiler ara* (KB 3505)

İSİM+ TODUR-
1 örnekte görülür. Maddi anlamda kullanılır:
karın toḍur-: beslemek, doyurmak
- *yitürse içürse toḍursa karın* (KB 2560)

İSİM+ TOL-
1 örnekte görülür. Maddi anlamda kullanılır:
köŋüller tol-: gönüller dolmak, sevinmek

- *anıŋ vuddu birle köŋüller tolup* (AH 73)

İSİM+ TÖK-

1 örnekte görülür. Maddi anlamda kullanılır:

kan tök-: 1. kurban kesmek, kurban etmek

- *tegme gürühka kıldımız kan tökmek yaènm kurbān kılmak anlar kurbān kılurlar anı (TİEM 73 247v/7)*

2. kan dökmek, adam öldürmek

- *kişi neŋi alma yime tökme kan* (KB 1395)

- aydılar kılur mu sen yer içinde anı artaklık kılur yer içinde töker (3) kanlarnı (TİEM 73 5r/3)

İSİM+ TÖRÜT-

2 örnekte görülür. Manevi anlamda kullanılır:

köklerni yerni törüt-: gökleri ve yeri yaratmak

- *azu kim yarat (t)ı köklerni yerni takı indürdi silerke kökdin suwnı (2) indürdimiz anıŋ birle* (TİEM 73 278v/1)

öza törüt-: ilk olarak yapmak, yaratmak

- *keldi sezā yime oza törütmez bātılnı yana tirgüzmez* (RKT 33 / 61a1)

İSİM+ TUḌ-

1 örnekte görülür. Maddi anlamda kullanılır:

köŋüli tuḍ-: gönlü doymak

- *tirip könüli toḍmaz közi suk baḫıl* (AH 255)

İSİM+ TUR-

4 örnekte görülür. Maddi anlamda kullanılır:

karagu tur-: karanlık durmak

-*ol mu kim bilür anı kim indürüldi saŋa (7) iḍiŋdin yaraşı anıŋ teg mü ol karagu turur* (TİEM 73 185r/ 7)

köni tur-: 1. dik durmak, düzgün durmak

- ekin teg çıkardı yapraknı, küçlüg kıldı anı, yagın boldı köni turdı (RKT 37 / 49b2)

2. dosdoğru olmak

-*turuŋlar icābet kıldı ok duèāŋızlar köni turuŋlar uḍu barmaŋlar (7) anlarnıŋ yolıŋa kim bilmesler* (TİEM 73 161r/ 6)

mük tur-: ruku eder gibi durmak, eğilmek

-ol mülk turdı (DLT, CI, 335-14)

şük tur-: sükut etmek

- *şük tur* (DLT, CI, 335-12)

İSİM+ TURGUZ-

1 örnekte görülür. Manevi anlamda kullanılır:

kökni turguz-: gök yüzünü sağlam yapmak, sağlamlaştırmak

-*kökni turgurdımız anı(2) kudret eli birle biz* (TİEM 73 285v/1)

İSİM+ TUŞ-

1 örnekte görülür. Manevi anlamda kullanılır:

söz tuş-: sözün başa gelmek, söz gerçekleştirmek

- *kaçan (279r/1) tüşse söz anlar üze çıkargay miz anlarka bir cānlıgnı yerdin* (TİEM 73 279/1)

İSİM+ TUT-

35 örnekte maddi anlamda kullanılır:

kadaş tut-: dost edinmek

- *kayusın kadaş tut kayusın adaş* (KB 4167)

kalkan tut-: kalkan yapmak

- *tut (t)ılar andlarını kalkan yıgdılar taŋrı yolındın anlarka turur kın* (TİEM 73 401r/9)

katıg tutmak: şiddeti gittikçe artan bir yakalayışla tutma
- *èāsm boldılar iḍileri yalavaçıŋa tut(t)ı anlarnı katıg tutmak āşkārā* (TİEM 73 420v/5)
kan tut-: kandan etkilenmek
- *kayu aydı kan tutmış emdi munı* (KB 1058)
kapug tut-: kapı beklemek
- *sezāka tapınsa açar kut kapug* (KB 493)
katıgrak tut-: sıkıca tutmak, kıskıvrak yakalamak
- *helāk kıldımız anlarda katıgrakı tutmakın keçti ozakılarnıŋ (5) yolı* (TİEM 73 358v/4)
kertü tut-: ümit etmek, tama etmek, düşkünlük göstermek, çok istekli olmak
- *kertü tutar mu siler kim tapunsalar silerke erdi ök bir gürūh anlardın eşitürler (8) taŋrı yarlıknı* (TİEM 73 9r/7)
kısga tut-: müdahalae etmemek
- *elig kısga tutgıl kutuldı özüŋ* (KB 4296)
kıska tut-: kısaltmak, namazı tüm rükunlarıyla kılmamak
- *kaçan barsa siler tokış içinde yer (yok) siler üze yazuk kim (4) kıska tutsalar namāzdın* (TİEM 73 70v/ 4)
ḳoḍı tut-: indirmek, aşağıda tutmak
- *kaḍgurmagıl olanıŋ üze, ḳoḍı tutgıl kanatıŋnı kirtgünüglilerke* (RKT 30 / 31a2)
konuk tut-: misafir etmek, ağırlamak
- *bardılar ḥattā kaçan keldiler erse bir sala boḍunıŋa aş koldılar anıŋ boḍunındın unamadılar kim (3) konuk tutmakka olar ekkini* (TİEM 73 220v/ 3)
korkunçsız tut-: emin durmak, güven içinde bulunmak
- *korkunçsuz tutuŋlar ibrāhmm turgu yerde namaz kılgu yer* (TİEM 75 15r/1)
köni tut-: 1. doğrulamak, tanıklık etmek
- *aydı yaŋılmak biliŋler aŋar taḫtını körelim (7) köni tuta bilür mü azu bolur mu anlardın kim köni yol bulmazlar* (TİEM 73 276r/ 7)
2. tasdik etmek, kabullenmek
- *könike tutsa (5) körklügrekini* (TİEM 73 444v/ 4)
könike tut-: tasdik etmek
- *kertgünüŋler aŋar kim indürdüm könike tutuglı anı kim silerniŋ birle (3) bolmaŋlar ilki tanıg*lı (TİEM 73 6r/2)
- *könike tuttı anı bu ögür kamug saknuklar tururlar* (RKT 31 / 71a1)
köŋül tut-: gönül bağlamak
- *sewinç erse kiḍin köŋül tut aŋa* (AH 371)
köz tut-: gözetmek, beklemek
- *köz tutmazlar meger soŋı yanışıŋa* (TİEM 73 117v/3)
-*köz tutgıl olar köz tutganlar turur* (RKT 36 / 88b3)
kuḍı tut-: düşürmek, alçaltmak, indirmek
-*kaḍgurmagıl anlar üze kuḍı tutgıl kanadıŋnı kertgünüglilerke* (TİEM 73 195v/2)
kulak tut-: kulak vermek, dinlemek
- *ayayın men anı kulak tut maŋa* (AH 266)
- *kaçan okılsa okıgu yaènm kurèān tiŋleŋler anı kulak tutuŋlar bolgay kim siler (7) yarlıkagay siler* (TİEM 73 131v/ 6)
-*kulak tutgıl ol kün ündeyür ündegüçi yakın yerdin yawuk* (RKT 37 / 81a1)
küçin tut-: zorla bir şey yaptırmak
- *biz kirtgündümiz iḍimizke yarlıkamak üçün bizni ḫaṭālarımızn*ı, *ol kim küçin tutuŋ bizni anıŋ üze siḥrdin* (RKT 31/ 57b2)
küḍezlig tut-: muhafaza altına almak

- *kereklig atın kör küḍezlig tutar* (KB 315)
küsüş tut-: aziz tutmak
- *küsüş tut yigitlik keçer sinde terk* (KB 361)
-*kınagay anlarnı ogrıtgan kın birle* (TİEM 73 78v/5)
küzŋü tut-: ayna edinmek
- *köŋül kimke bütse anı küzŋü tut* (KB 5618)
ogul kız tut-: çocuk istemek
- *aygıl ögdilig taŋrıka ol kim tutmadı ogul kız bolmadı aŋar ortak erklig içinde bolmadı aŋar dost uçuzlukdın* (TİEM 73 214r/ 91)
ogul tut-: evlat edinmek
- *takı aydı ol kim (7) satgın aldı mışr kendinde öz uragutıŋa agır yaḫşı tutgıl anıŋ özini bolgay kim asıg kılgay biziŋke azu tutgay miz anı (8) ogul* (TİEM 73)
orun tut-: 1. yer tutmak
- *anlarka orun tutarlar anlarnı boynaguluknı içinde başları tezginip yörürler* (TİEM 73 3v/1)
2. var olmak, kalıcı olmak
- *andag kalı (7) orun tutmadılar anıŋ içinde* (TİEM 73 171r/7)
oyun tut-: eğlence edilmek
- *eger tilese erdimiz kim tutmakımız oyun tutgay erdimiz anı (2) biziŋ üskimizde* (TİEM 73 236v/1)
ögüt tut-: ibret almak, öğüt tutmak
- *yana eger bulsa sen olarnı (5) tokuş içinde ürkütgil anlarnı kim arkalarındın bolgay kim anlar ögüt tutgaylar* (TİEM 73 136v/5)
sakalımnı tut-: sakalını çekmek
- *aydı (3) ay meniŋ anam oglı tutmagıl sakalımnı ap yme başımnı* (TİEM 73 233r/3)
-*aydı /ey anam oglı, tutmagıl sakalımnı hekm başımnı* (RKT 31/ 66a1)
sakış tut-: hesap tutmak, hesapları kayda geçirmek
- *bışursa ögi köŋli sakış tuta* (KB 2782)
semiz tut-: kuvvetlendirmek
- *semiz tutsa artuk bolur bu yawuz* (KB 3599)
sezik tut-: ihtilāfa düşmek, şüphe etmek
- *aydılar yok kim (5) keldimiz song anıŋ birle erdiler anıŋ içinde sezik tutar erdiler* (TİEM 73 194v/5)
seziksiz tut-: şüphelenmemek, şüpheye düşmemek
- *kaçan serindiler erse erdiler biziŋ belgülerimizke seziksiz tutarlar* (TİEM 73 303v/ 6)
sizik tut-: şüphelenmek, şüphe etmek
- *barır men muŋar sen sizik tutmagıl* (KB 1090)
süçig tut-: tatlandırmak, tat vermek
- *süçig tutgu til söz me koḍkı özi* (KB 547)
köni yol tutma-: doğru yol bulamamak, azmak
- *yme buldı seni köni yol tutmaduk köni yolka köndürdi senin köni yol tut*maduk (TİEM 73 444r/ 6)

6 örnekte manevi anlamda kullanılır:
keçürmekni tut-: affı (ihtiyaçtan fazla) al
- *tutgıl keçürmekni fermānlagıl bilmekni yüz ewürgil biligsizlerd*in (TİEM 73 131r/1)
- *tutgıl keçürmekni, fermānlagıl eḍgülükin* (RKT 28/ 60b2)
kesme bürçekni tut-: kakülünden tutarak tokat atmak, tutmak, yakalamak

- *ḥaḳḳā kerekmez mundag eger yıgılmaz tutgay ok miz (9) kesme bürçekn*i (TİEM 73 445r/ 9)

kın tut-: azap yakalamak, cezalandırmak
- *tut(t)ı anlarnı kın* (TİEM 73 271r/9)

kişende tut-: muhafaza etmek, gözetmek
- *ay anlar kim kertgündiler seriŋler serişiŋler at kişende tutuŋlar korkuŋlar taŋrıka bolgay kim siler kurtulgaylar siler* (TİEM 73 57v/ 50)

köni yol tut-: hidayet vermek, doğru yola iletmek
- *biz indürdimiz (2) seniŋ üze bitigni ḥakk ne belgürtü kim köni yol tutsa öziŋe* (TİEM 73 338v/ 2)

örtüglüg tut-: gizlemek
- çın ulug kün keldeçi turur tiler men kim örtüglüg tutsa men yanut berilmek üçün tegme etöz (4) anı kim kılmış erse (TİEM 73 229r/8)

İSİM+ TUTUL-

1 örnekte görülür. Maddi anlamda kullanılır:

küçsüz tutul-: küçümsemek, hakir görmek, hor bakmak, zayıf bulmak
- *tiler miz kim sipās ursa miz (4) anlar üze kim küçsüz tutuldılar yer içinde* (TİEM 73 280r/4)

İSİM+ TUTUN-

1 örnekte görülür. Maddi anlamda kullanılır:

ogul kız tutun-: çocuk istemek, doğurmak
- *aydılar tutundı tep taŋrı ogul kız arıglık aŋar* (TİEM 73 159v/2)

İSİM+ TÜG-

1 örnekte görülür. Maddi anlamda kullanılır:

kaş tüg-: hiddetlenmek, kızmak
- *iriglendi öḍlek maŋa tügdi kaş* (KB 1586)

İSİM+ TÜR-

1 örnekte görülür. Manevi anlamda kullanılır:

kökni tür-: kıyamet küni gök yüzünü tomar gibi toplamak
- *ol kün türer miz kökni andag kalı bitigçi (6) bitigin türer teg* (TİEM 73 241v/ 5)

İSİM+ TÜRT-

1 örnekte görülür. Maddi anlamda kullanılır:

suw türt-: su çalmak, abdest almak, yıkamak
- *yuŋuzlar yüzleriŋizni eligleriŋizni (6) çigneklerіŋizke tegi suw türtüŋler başlarıŋızka adaklarıŋızka ekki topuklarga tegi* (TİEM 73 80v/6)

İSİM+ TÜŞ-

2 örnekte manevi anlamda kullanılır:

kın öfke tüş-: azap ve hışım inmek
- *aydı tüşti ök (7) siler üze iḍiŋizdin bir kın öfke* (TİEM 73 119r/7)

kökdin tüş-: gökden düşmek, gökten düşerek rüzgarın görülebileceği kadar parçalara ayrılmak
- *kim ortak katsa taŋrıka andag kalı tüşer teg kökdin kopar teg anı kuşlar yā kemişgey erdi anı yel (2) ırak yer içinde* (TİEM 73 244r/1)

4 örnekte maddi anlamda kullanılır:

kuḍı tüş-: yüksekten düşmek, çökmek, yıkılmak, secdeye kapanmak, üzerine düşmek
- *tüşti kıldı mūsā ögsüz* (TİEM 73 124v/9)

ögsüz kuḍı tüş-: baygın düşmek
- *tüşti kuḍı mūsā ögsüz* (TİEM 73 124v/9)

ölüm tüş-: ölüm vakti gelmek

- *kim çıksa ewindin keslü taŋrı tapa takı yalawaçı tapa yana yetse aŋa (2) ölüm tüşti ök anıŋ yanutı taŋrı üze* (TİEM 73 70v/20)

sezikke tüş-: şüphe etmek, şüphelenmek

- *andag erse sezikke tüşgey erdiler yaragsız işligler* (TİEM 73 292v/ 6)

İSİM+ TÜZ-

1 örnekte görülür. Maddi anlamda kullanılır:

sawların tüz-: hikaye etmek, anlatmak, nakletmek

- *yana yalavaçlar ol sawların tüzdimiz anlarnıŋ seniŋ üz*e (TİEM 73 77v/4)

İSİM+ UK-

3 örnekte görülür. Maddi anlamda kullanılır:

ög birle uk-: aklı kullanmak

- *bütünlükin anıŋ içinde ol belgüler ol boḍunka kim ög birle ukarlar* (RKT 30 / 35b2)

ögün uk-: aklı kullanmak, düşünmek, anlamak

- *ögün ukmaslar mu* (TİEM 73 128r/9)
- *bütünlükin tepreniglileri esizi Taŋrı üskinde sayarlar agınlar anlar kim ögün ukmazlar* (RKT 28/ 75b1)

ögüt uk-: akıl etmek, düşünmek

- *mundagok tirgürür taŋrı ölüglerni körgitür silerke belgülerni bolgay kim ögüt uk(k)ay siler* (TİEM 73 9r/3)

İSİM+ UKTUR-

1 örnekte görülür. Manevi anlamda kullanılır:

könilik üze uktur-: eşit biçimde açıklamak

- *eger yüz ewürseler aygıl ukturdum silerke könilik üze* (TİEM 73 241r/ 1)

İSİM+ UM-

1 örnekte görülür. Maddi anlamda kullanılır:

köni yolka um-: doğru yolu bulmak

- *yoldın azıt (t)ı umaslar köni yolka* (TİEM 73 262r/ 2)

İSİM+ UMAN-

1 örnekte görülür. Maddi anlamda kullanılır:

satıg uman-: kazanç beklemek

- *rūzm kıldımız anlarka yaşru āşkārā umanurlar bir satıg hergiz artamaz* (TİEM 73 318r/4)

İSİM+ UR-

3 örnekte maddi anlamda kullanılır:

kaznak ur-: hazine toplamak

- *kalın kaznak ursa bu altun kümüş* (KB 2178)

köŋül ur-: tevekkül etmek

- *kaçan okulsa (6) anlar üze belgüleri artar olarka kertgünmek iḍileri üze köŋül ururlar* (TİEM 73 131v/ 6)
- *anlar kim serindiler, İḍileri üze köŋül urdılar* (RKT 30 / 50b3)

köz ur-: perişan bir şekilde bakmak

- *köz uruglılar okıglıka* (TİEM 73 389r/8)

1 örnekte manevi anlamda kullanılır:

katıglık ur-: takviye etmek, kuvvetleştirmek, sıkılamak, desteklemek

- *iḍimize ornından tegşürgil tawarları üze katıglık urgıl köŋülleri üze* (TİEM 73 161r/5)

İSİM+ URUL-

2 örnekte maddi anlamda kullanılır:

ḫoş kaş urul-: mücevher takınmak

- *èadn uştmaḥları kirgeyler aŋar ḫoş kaş urlurlar anıŋ içinde (319v/1) bilezüklerdin altından yinçü* (TİEM 73 318r/9)

meŋzek urul-: müsavm olmak, aynısı olmak, misal olmak, benzetilmek, benzer olmak, nümunesi olmak

- *ay kişiler uruldı meŋzek kulak tutuŋlar aŋar bütünlükün anlar okırlar (9) taŋrıda aḍın* (TİEM 73 247r/8)

1 örnekte manevi anlamda kullanılır:

saknukluk üze urul-: takva üzerine kurulmak

- *bir mezgit kim uruldı saknukluk üze ilki kündin sezārak aḍakın turmakıŋ* (TİEM 73 150r/ 7)

İSİM+ ÜK-

1 örnekte görülür. Maddi anlamda kullanılır:

köküz ük-: içinden, kalbinden geçeni örtmek, gizlemek

- *biliŋler anlar ükerler köküzlerini yaşınsalar andın* (TİEM 73 163r/8)

İSİM+ ÜŞE-

1 örnekte görülür. Maddi anlamda kullanılır:

sözni üşe-: araştırmak, yoklamak, işin iç yüzünü meydana çıkarmak

- *sezik yazuk turur üşemeŋler sözni gıybet kılmasun (9) bir ançaŋız bir ançanı* (TİEM 73 380v/ 8)

İSİM+ YAḌ-

1 örnekte görülür. Manevi anlamda kullanılır:

könilik yaḍ-: gerçeği ortaya koymak

- *aygıl menin iḍim yaḍar könilik örtüglügleri biligli* (TİEM 73 315r/ 3)

İSİM+ YAN-

2 örnekte görülür. Maddi anlamda kullanılır:

kadra yan-: arkasını dönüp gitmek, kaçmak

- *kaçan kördi ers anı ırganur ançaklı yılan teg ewrüldi, kadra yanıglı soŋlamadı* (RKT 32/ 21b2)

keḍ yan-: daima Allah'a dönmek

- *ngme körklüg kul, ol keḍ yangan turur* (RKT 34/ 59b1)

İSİM+ YAP-

2 örnekte görülür. Maddi anlamda kullanılır:

kapug yap-: kapı örtmek

- *okır sen yüz ursa yapar sen kapug* (KB 719)

kars kars aya yap-: el ayalarını birbirine vurarak ses çıkarmak

- *kars kars aya yaptı* (DLT, CI, 348-17)

İSİM+ YAPIL-

1 örnekte görülür. Maddi anlamda kullanılır:

kapug yapıl-: kapı örtülmek

- *apaŋ irse devlet yapulsa kapug* (KB 1321)

YARAT-

5 örnekte görülür. Manevi anlamda kullanılır:

kat kat yarat-: (göğü) tabaka tabaka yaratmak

- *ol iḍi yarat(t)ı yeti kat kökni kat kat körmez sen (5) iḍi yaratmışı içinde* (TİEM 73 416v/4)

könilik birle yarat-: hak ve adaletli bir şekilde yaratmak, belli bir düzen ve intizaman göre yaratmak

- *yarat(t)ı taŋrı köklerni yerni (8) könilik birle* (TİEM 73 291r/8)

kökni yeti kat yarat-: (Allah) yedi kat gök yaratmak

- *ol iḍi yarat (t)ı yeti kat kökni kat kat körmez sen (5) iḍi yaratmışı içinde artuk eksükdin* (TİEM 73 416v/4)

köklerni tirgüksüz yarat-: gökyüzünü desteksiz yaratmak
- *yarat(t)ı (5) köklerni tirgüksüz körür siler anı* (TİEM 73 299v/ 5)
kertgüngüçi yarat-: mümin olarak yaratmak, imanla yaratmak
- *ol iḍi turur yarat(t)ı silerni silerde tonguçı (5) silerde kertgüngüçi* (TİEM 73 411v/5)

İSİM+ YARATIL-
1 örnekte görülür. Manevi anlamda kullanılır:
suk yaratıl-: düşkün olarak yaratılmak, istekli olarak yaratılmak
- *çın (422r/1) yaŋluk yaratıldı suk* (TİEM 73 422v/1)

İSİM+ YARU-
2 örnekte maddi anlamda kullanılır:
köŋüller yaru-: gönüller açmak, mutlu etmek
- *safalıg èaceb yir köŋüller yorır* (AH 494)
köz yaru- (1): göz aydınlığı olmak
- *yegil ḫurmā içgil suw yarugıl közün kaçan körse sen (224v/1) ādemmdin kimerseni* (TİEM 73 224r/9)
1 örnekte manevi anlamda kullanılır:
köz yaru- (2): göz parlamak, göz aydın olmak, mutlu olmak
- *yandurdımız anı anaŋka ançak yarusa anıŋ közi kaḍgurmagıl* (TİEM 73 229v/9)

İSİM+ YAT-
1 örnekte görülür. Maddi anlamda kullanılır:
oḍug yat-: uyanık yatmak, uzanmak
- *odug yattı ança anı tıŋlayu* (KB 4964)

İSİM+ YAZ-
1 örnekte görülür. Maddi anlamda kullanılır:
kök yarılu yaz-: gök çatlamak
- *pāre pāre bolu (3) yazar kökler andın yarılu yazar yerler tüşe yazar taglar sınıp* (TİEM 73 228r/3)

İSİM+ YE-
3 örnekte görülür. Maddi anlamda kullanılır:
kaḍgu ye-: üzülmek
öldürdüŋ bir et- özni takı kutgardımız seni ḳaḍġu ygmekdin (RKT 31 / 45b2)
kürt kürt ye-: Bir şeyi kütür kütür ses çıkararak yemek
- *at arpanı kürt kürt yedi* (DLT, CI, 343-1)
karç kurç yg-: hatır hutur yemek
- *er turmuznı karç kurç ygdi* (DLT, CI, 343-8)

İSİM+ YET-
3 örnekte görülür. Manevi anlamda kullanılır:
küçi yet-: muktedir olmak, yapabilmek
- *anlar kim (116v/1) kertgündiler kıldılar eḍgülüklerni fermānlamas miz bir etözke meger küçi yetmişinçe (2) anla(r) tururlar uştmaḥ iḍileri* (TİEM 73 116v/1)
küçleriŋiz yet-: muktedir olmak
- *uyu barıŋlar anlarka (8) küçleriŋiz yetmişinçe küç yölekdin bir kişende tutmakdın korkutur siler anıŋ birle taŋrı düşmānını* (TİEM 73 136v/8)
küçümüz yet-: muktedir olabilmek
-*anlar üze yol küçeyliki munu andık (k)aylar ok taŋrı tuta eger küçümüz yetse erdimiz çıkgay erdimiz silerniŋ birle yok yoḍun kılurlar özlerini* (TİEM 73 143r/9)

İSİM+ YIG-
1 örnekte görülür. Manevi anlamda kullanılır:
köni yoldın yıg-: hidayetten engellemek, hidayete ulaşmayı engellemek
-anlarka kim küçsüz tutuldılar (5)biz mü yıgdımız silerni köni yoldın kelmişde keḍin (TİEM 73 314v/ 5)
İSİM+ YIGIL-
1 örnekte görülür. Manevi anlamda kullanılır:
kirü yıgıl-: geri döndürülmek, saptırılmak
- *bezenildi Firèavnka èamelinin yawuzlukı, kirü yıgıldı yoldın* (RKT 35 / 46a1)
İSİM+ YIRT-
1 örnekte görülür. Maddi anlamda kullanılır:
köŋlekni arkadın yırt-: Hz. Yusuf'un gömleğini arkadan yırtmak
- *aşnuşdı kapugka yırt(t)ı (6) köŋlekini arkadın buldılar anıŋ ulugını kapug üskinde* (TİEM 73 175r/ 5)
İSİM+ YOKAT-
1 örnekte görülür. Manevi anlamda kullanılır:
kamugnı yokat-: hepsini dumura uğratmak, helak etmek, kökünden kazımak
- *bakgıl neteg erdi al kılguçılarnıŋ soŋı (2) biz yokat(t)ımız anlarnı boḍunlarını kamugını* (TİEM 73 277r/2)
İSİM+ YOLÇILA-
1 örnekte görülür. Manevi anlamda kullanılır:
köni yolka yolçıla-: adalete götürmek
- *ḥükm kılgıl (3) biznıŋ ara könilik birle küç kılmagıl yolçılagıl bizni köni yolka* (TİEM 73 331v/ 3)
İSİM+ YORI-
1 örnekte görülür. Maddi anlamda kullanılır:
körksüz yorı-: kötü şeyler söylemek
- *nelük tile körksüz yorır bu sözüŋ* (KB 1082)
İSİM+ YUKA-
1 örnekte görülür. Maddi anlamda kullanılır:
ot yuka-: ateş dokunmak
- *aydılar yukamagay bizni ot meger sanlıg künler* (TİEM 73 9v/6)
İSİM+ YUL-
1 örnekte görülür. Maddi anlamda kullanılır:
katıg isig yul-: çok sıcak olan Cehennem içeceği
- *içrülgey ol yuldın katıg isig* (TİEM 73 441v/8)
İSİM+ YUM-
2 örnekte görülür. Maddi anlamda kullanılır:
köz yum- : (görmemek için) gözlerini kapatmak, göz yummak
- *meger kim (9) köz yumsa siler anıŋ içinde* (TİEM 73 34v/9)
közlerni yum-: gözlerini çekmek, gözlerini kapatmak
- *aygıl kertgünügli tişilerke yumsunlar közlerini küḍezsünler (5) uwut yerlerini* (TİEM 73 257v/4)
İSİM+ YUT-
2 örnekte görülür. Maddi anlamda kullanılır:
öfke yut-: iradesini kullanarak öfkesini yenmek
- *anlar kim ḫarc kılurlar keŋlikde takı tarlıkda takı yutganlarka (8) öfkeni takı èafv kılganlarka kişilerdin* (TİEM 73 50v/8)
öfkeni yut-: öfkeyi yenmek, öfkeyi içine atmak, sabretmek

- anlar kim ḫarc kılurlar keŋlikde takı tarlıkda takı yutganlarka (8) öfkeni takı èafv kılganlarka kişilerdin (TİEM 73 50v/7)

SONUÇ

1.İlgili eserlerde "K-S" madde başları arasındaki isimleri kapsayan bölümde, Türkçe isim+ fiil olarak kullanılan yapılarda sadece "maddi" (öznesi "insan" veya "Tanrının diğer yarattıkları" olan) kullanımlar, sayıları ile birlikte şu şekildedir:
Türkçe İsim + *açıl-, aḍır-, aḳ-, aḳar-, al-, alın-, aşun-, at-, ayt-, ba-, baġla-, baḳ-, bar-, belgürt-, bil-, bul-, bulun-, çat-, çık-, emit- emüz-, eşit-, etiştür-, ısparlan-, iç-, içür-, ḳal-, kat-, katıl-, katlış-, kawuştur-, keç-, keçürd-, ketür-, kez-, kılış-, kış-, kizle-, kol-, köŋleklen-, kör-, kuç-, okıl-, oldur-, oltur-, ögret-, öldür-, öp-, öte-, saklan-, sawra-, sına-, soḳul-, sözle-, sözleş-, suġul-, tamuz-, tan-, tat-, te-, tegil-, tegşür-, tile-, tir-, tiril-, todur-, tol-, tök-, tuḍ-, tur-, tutul-, tutun-, tüg-, türt-, tüz-, uk-, um-, uman-, ük-, üşe-, yan-, yap-, yapıl-, yat-, yaz-, ye-, yırt-, yorı-, yuka-, yul-, yum-, yut-.*

2. İlgili eserlerde "K-S" madde başları arasındaki isimleri kapsayan bölümde, Türkçe isim+ fiil olarak kullanılan yapılarda sadece "manevi" (öznesi Tanrı olan) anlamda kullanılan fiiller sayıları ile birlikte şu şekildedir:
Türkçe isim+ *artur-, aşundur-, atıl-, azdur-, bağışla-, batur-, beküt-, belgür-, beril-, elet-, eşittür-, ewür-, indür-, indürül-, kalın-, kir-, kiter-, kopar-, kön-, köndür-, köndürül-, körgit-/körgüt-, kötrül-, kötür-, sa-, sakın-, saklan-, sal-, sew-, tegrül-, törüt-, turguz-, tuş-, tür-, uktur-, yaḍ-, yarat-, yet- yığ-, yığıl-,yoḳat-, yolçıla-.*

3. İlgili eserlerde "K-S" madde başları arasındaki isimleri kapsayan bölümde, Türkçe isim+ fiil olarak kullanılan yapılarda "maddi" kullanımı "manevi" kullanımdan fazla olan fiiller şu şekildedir:
Türkçe isim+ *ay- (6 maddi, 2 manevi kullanım), bol- (141 maddi, 5 manevi), er-/ir- (3 maddi, 2 manevi), et- /it- (7 maddi, 1 manevi), ewrül- (2 maddi, 1 manevi), kemiş- (5 maddi, 1 manevi), ḳıl- (65 maddi, 51 manevi), sür- (5 maddi, 1 manevi), tart- (3 maddi, 1 manevi), teg- (11 maddi, 4 manevi), tut- (35 maddi, 6 manevi), ur- (3 maddi, 1 manevi), yaru- (2 maddi, 1 manevi).*

4. İlgili eserlerde "K-S" madde başları arasındaki isimleri kapsayan bölümde, Türkçe isim+ fiil olarak kullanılan yapılarda "manevi" kullanımı "maddi" kullanımdan fazla olan fiiller şu şekildedir: *be/ bir- (21 manevi, 7 maddi), çıkar- (4 manevi, 1 maddi), ıḍ- (6 manevi, 1 maddi), keltür-/keldür- (6 manevi, 1 maddi), kes- (2 manevi, 1 maddi).*

5. İlgili eserlerde "K-S" madde başları arasındaki isimleri kapsayan bölümde, Türkçe isim+ fiil olarak kullanılan yapılarda toplam 502 örnek "maddi" anlamda; 199 örnek ise "manevi" anlamda kullanılmıştır.

KAYNAKLAR

1.Ünlü, S. (2012). *Karahanlı Türkçesi Sözlüğü*. Eğitim Kitabevi: Konya.
2.Güner, G. (2008) . "Karahanlı Türkçesinin Tasvir Fiillerine Genel Bir Bakış". Akademik Araştırmalar Dergisi. Sayı 39. 218-237.

3. Güner, G. (2016). “Karahanlı Türkçesinde Deyimleşmiş Birleşik Fiiller”. Uluslararası Beşeri Bilimler ve Eğitim Dergisi, 2 (2), 81-130.
4. Güner, G. (2021). *Karahanlı Türkçesinde Fiil*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

KISALTMALAR

AH: Atebetü’l-Hakayık
KB: Kutadgu Bilig
DLT: Divanü Lūgat-it- Türk
RKT: Karahanlı Türkçesi Satır-Altı Kur’an Tercümesi Rylands Nüshası
TİEM 73: Karahanlı Türkçesi Satır- Altı Kur’an Tercümesi Türk ve İslam Eserleri Müzesi No 73